

A MEZŐTÁRKÁNYI MESEVÁR ÓVODA és MINI BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

**MEZŐTÁRKÁNY
2024.**

OM AZONOSÍTÓ: 202396

Hatályba lépés ideje:2024.09.01.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018 (VII.25) Kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításáról
- A többször módosított 1997. évi XXXI. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény
- 2003. évi CXXV. Törvény az Esélyegyenlőségről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet.. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- Az Alapító okirat

A NYILVÁNOSSÁGRA HOZATAL MÓDJA

Nyilvánosságra hozatalának módja:

- KIR rendszerben

A Nevelőtestület számára:

- csoportonként egy-egy nyomtatott példány

A Szülői kör számára

- a szülői hirdető táblán egy nyomtatott példány

A 2024.09.01-i módosítás indoka:

A fenntartó, Mezőtárkány Község Önkormányzata új mini bölcsőde építésére pályázati támogatást nyert. Az óvoda épületéhez épített mini bölcsőde 2024 tavaszán készült el. Ezt követően a fenntartó 2024.08.01. napjától többcélú – óvoda és bölcsőde - köznevelési intézményre módosította az intézmény típusát. Az új intézmény neve: Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde. A mini bölcsődei feladatellátás 2024.09.01-től veszi kezdetét.

TARTALOMJEGYZÉK

Az intézmény adatai	5
Küldetésnyilatkozatunk	6
1. Az intézmény bemutatása	6
2. Óvodai nevelésünk alapelvei célkitűzései	11
3. Gyermekkép- óvodakép	12
3.1. Gyermekkép	12
3.2. Óvodakép	13
4. Az óvodai élet megszervezése	14
4.1. Napirend javaslat az óvodai programhoz	14
4.2. Hetirend	14
4.3. Munkaformák	15
4.4. Időkeretek	15
5. Az óvodai nevelés feladatai	15
5.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program	15
5.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	21
5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	25
5.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés	25
5.3.2. Az értelmi fejlesztés	26
6. Az óvodai élet tevékenységi formái	29
6.1. Játék	29
6.2. Munka jellegű tevékenység	32
6.3. Tanulás	35
6.4. Verselés, mesélés	37
6.5. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	39
6.6. Rajzolás, mintázás, kézi munka	41
6.7. Mozgás	42
6.8. Külső világ tevékeny megismerése	44
6.8.1. Külső világ tevékeny megismerése	44
6.8.2. Külső világ téri- formai- mennyiségi megismerése	46
7. Differenciálás inklúzió integráció	47
7.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja	48
7.1.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	49
7.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek	50
7.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	53
8. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok, tevékenységek	53
9. Óvodai integrációs fejlesztő programunk	55
10. Gyermekvédelem	56
11. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	57
11.1. Az óvodai felvétel rendje	57

11.2. Az óvodába lépés feltétele	57
11.3. Az iskolába lépés feltételei	57
12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	58
13. Az óvoda hagyományai ünnepei rendezvényei	59
13.1. A program tartalmát meghatározó ünnepek, hagyományok	60
13.2. Tématervek ajánlása a pedagógusok tervezőmunkájához	60
14. A gyermekek fejlettségi állapotának mérése, a pedagógiai munka dokumentációi	61
14.1. A pedagógiai munka dokumentációi	61
14.2. A gyermekek fejlődésének mérése, értékelése	61
15. A nevelőmunka tervezése	63
15.1. A fejlődés dokumentumai	63
16. Az óvoda kapcsolatrendszere	65

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Alapító okirat száma: : MT/651-4/2024.

Az intézmény hivatalos elnevezése: Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde

OM azonosító: 202396

Székhelye: Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde

3375 Mezőtárkány, Rákóczi Ferenc út 38.

Telefon: 36/491-181

email: ovimezo3375@gmail.com,

Az intézmény fenntartója: Mezőtárkány Község Önkormányzata

Címe: 3375 Mezőtárkány, Kossuth út 81.

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személy

Az intézmény gazdálkodási besorolása: Önállóan gazdálkodó költségvetési szerv

Az intézmény gazdasági szervezettel nem rendelkezik.

Az intézmény gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a Mezőtárkányi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Az intézmény főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

851020 Óvodai nevelés

Az intézmény típusa: többcélú köznevelési intézmény, óvoda-bölcsőde

Az intézmény tevékenységeinek kormányzati funkció szerinti megjelölése:

013350 Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

107080 Esélyegyenlőség elősegítését célzó tevékenységek és programok

107090 Romák társadalmi integrációját elősegítő tevékenységek, programok

041233 Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

104031 Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

104035 Gyermekekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

104036 Munkahelyi étkeztetés gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben

104037 Gyermekek intézményen kívüli étkeztetése

Speciális jellemzők: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.

Az intézmény működési területe: Mezőtárkány község közigazgatási területe

Óvodai csoportok száma: 3 homogén csoport

- 1 kiscsoport/ 2,5-4 éves korosztály
- 1 középső csoport/4-5 éves korosztály
- 1 nagycsoport/5-6-7 éves korosztály

Férőhelyek száma: 75 fő

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük: **süni, méhecske és katica**. Ezek az állatok nem csak jól ismertek, hanem hasznosak is a növény és gyümölcsstermesztésben egyaránt.

Jelenlétük a természetben elengedhetetlen a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjából. A gyerekekkel megismertetjük a csoportok szimbólum állatainak életét, hasznát és védelmét.

A *hétpettyes katica* mind lárvaként, mind pedig kifejlett bogárként legfőképpen kártékony levél- valamint pajzstetvekkel táplálkozik.

A *háziméhek* gyümölcsöskertjeink leghasznosabb rovarvendégei. Gyümölcstermő növényeink szinte kivétel nélkül idegen megporzásra szorulnak. A megporzó vad rovarok száma évről évre jelentősen csökken: ennek következtében fokozódik a méhek szerepe a gyümölcsfák megporzásában.

A *sün* önellátó, elsősorban kártékony férgekkel, csigákkal, rovarokkal, rágcsálókkal táplálkozik.

Mini bölcsődei csoportok száma: 1 csoport

Férőhelyek száma: 8 fő

A Mezőtárkányi Mesevár Óvoda a fenntartó önkormányzat által módosított Alapító okirat szerint 2024.augusztus 1-től többcélú köznevelési intézménnyé alakult. Az intézményben az óvodai nevelés mint fő tevékenység mellett 2024.szeptember 01-től mini bölcsődei feladatellátás is működik. Az óvoda épületéhez került hozzáépítésre az 1 csoportos, 8 férőhelyes mini bölcsőde. A projekt megvalósításához Mezőtárkány Község Önkormányzata a TOP-1.4.1-19-HE1-2019-00036 azonosítószámú pályázat keretében 120 489 350 Ft támogatást nyert. A mini bölcsődében kialakításra kerültek a működéshez kötelezően előírt helyiségek: 1 bölcsődei csoportszoba, 1 gyermekátadó, 1 fürdőszoba, 1 tej konyha, 1 babakocsitároló, 1 raktár, 1 folyosó, 2 közlekedő. A mini bölcsődés gyerekek szabadban tartózkodását a fedett terasz és az óvoda udvarától elkülönített bölcsőde udvar biztosítja.

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Intézményünk nevelőtestülete vallja, hogy célunk nem lehet más, – helyi programunk megvalósításakor - mint fejlesztő-nevelő munkánkkal és külsőségeinkkel egyaránt olyan miliőt teremteni, melyben gyermekeink jól érzik magukat, ahol biztosított sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztésük, mindez összhangban a XXI. század folyamatosan növekvő elvárásaival. Az intézmény értékrendszerének forrásául a magyar kultúrát tekinti.

Célunk, egy szeretetteljes biztonságérzetet adó óvoda megteremtése és működtetése, ahol a gyermek jól érzi magát és szabadon tevékenykedhet a felnőttek támogatása mellett.

A gyermekek szolgálata érdekében intézményünket az elhivatottság, a nyitottság, az elfogadás, az inkluzív szemlélet és az innováció iránti fogékonyság jellemzi.

Óvodánk, mint nevelési intézmény a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Pedagógiai programunkat úgy állítottuk össze, hogy a különböző tevékenységeken keresztül a személyiség sokoldalú, harmonikus kibontakoztatása legyen a fő cél.

1.AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

1.1 A Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde társadalmi környezete:

Mezőtárkány Heves megyében, az egri völgy déli részén, a megyeszékhelytől kb30 km-re található település.

Területén átfolyik a Laskó-patak. A település 6 kilométerre fekszik a járási székhely Füzesabonytól, közöttük húzódik az M3-as autópálya, amely a Budapest és Miskolc felé haladó forgalomba bekapcsolja a falut. A községen áthalad a Debrecen - Füzesabony vasútvonal.

Jellegzetesen mezőgazdasági tevékenységet folytató, 1600-1700 lelket számláló kistelepülés.

A településen termelőszövetkezet, baromfitenyésztő és –feldolgozó, illetve sertésfeldolgozó-vállalkozás működik, melyek azonban csak kevés ember számára biztosítanak munkahelyet.

Az Önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató, a zömében alacsony iskolai végzettségű lakosság foglalkoztatására különböző közmunkaprogramokat működtet, biztosítva számukra a megélhetést.

A lakosság eloszlása a településen: 16%-körül mozog a nyugdíjas, 22%-körül a gyermek vagy fiatalkorú. Jelentős hányada munkanélküli, a lakosok csupán negyede az aktív dolgozó. Az előbbi adatok is bizonyítják, hogy okkal sorolták a községet a gazdasági-társadalmi és infrastrukturális szempontból elmaradott település közé.

A településen élő családok gyermekeinek döntő többsége hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

1.2 Az intézmény tárgyi, személyi feltételei

Személyi feltételek

Alkalmazotti létszám: 11 fő

Óvodapedagógus: 5 fő / 4 fő felsőfokú, 1 fő középfokú végzettségű/

Óvodai dajka: 3 fő

Pedagógiai asszisztens. 1 fő

Kisgyermeknevelő: 1 fő

Bölcsődei dajka: 1 fő

Az óvodapedagógusok továbbképzési szakirányultága:

- egyéni differenciált fejlesztés
- mozgáskotta
- projekt módszer
- kooperatív technikák
- alapfokú informatikai ismeretek
- pályázatírás
- integrációs nevelés

- zenei nevelés
- konfliktuskezelés és mediáció
- beszédfejlesztő
- kézművesség
- IKT
- közoktatás vezető

Az intézmények óvodapedagógusai átlagosan 30 éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek, többségük az intézményben. Munkájukat az elhivatottság, és az intézmény iránti elkötelezettség jellemzi.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a pedagógiai asszisztens és a dajkák azonos értékekkel bíró egységet alkotnak. Az óvodapedagógusok együtt, összehangoltan tervezik és valósítják meg az intézmény kisgyermekének fejlesztését, nevelését, csoportszobájuk esztétikus megjelenítését, teszik mindezt a dajkák segítő közreműködésével.

A továbbképzések tapasztalatait a pedagógusok „házi fórumokon” osztják meg egymással.

Az óvónői párok napi váltással dolgoznak.

Nevelési év elején a két óvodapedagógus kompetencia szintjükhöz igazodva felosztja egymás között a tevékenységi formákat és ez alapján alakítják ki a csoportok heti rendjét.

Az intézményi minden munkatársát az önzetlen kollegialitás és a „mi óvodánk” szemlélet jellemezi.

Tárgyi feltételek

Az óvodai épületrész jelenlegi állapotában 2012 szeptemberétől fogadja a gyermekeket. A fenntartó Mezőtárkány Község Önkormányzata az ÉMOP keretében elnyert pályázati forrásból 130 millió forintos beruházással az addig 170 m²-es épületet 640 m²-re és 75 férőhelyesre bővítette. Intézményünk épülete ezáltal megfelel nem csak a hatályos jogszabályoknak, hanem a kisgyermekek színvonalas nevelésének is.

Az épület világos, tágas csoportszobákkal és kiszolgáló helyiségekkel rendelkezik. A helyiségek berendezése esztétikus, izléses, célszerű. Magán viseli az itt dolgozók igényességét, kreativitását. Az óvodában szószoba került kialakításra erdélyi sötömb falakkal, sóhomokozóval, Himalája sötégla látványelemekkel a gyógyhatást fokozó sógenerátorral és színterápiás világítással. A gyermekcsoportok- a szakmai ajánlásoknak megfelelően - hetente 3 alkalommal részesülnek sóterápiában 20-25 perces időtartamban ezen alkalmakkor homokozással, verseléssel, mondókázással, énekléssel fokozzák a jótékony hatást.

Az óvoda épületének helyiségei, bútorzata, egyéb berendezési tárgyai:

- ✓ 3 megfelelő méretű csoportszoba (2 m²/gyermek)
csoportszobánként: gyermeklétszám szerint 1 óvodai fektető, 1 gyermekszék, gyermeklétszámnak megfelelő gyermekasztal, ablakonként fényvédő függöny, redőny, szőnyeg, játéktartó polcok, könyvespolc, élősarok állvány, foglalkozási eszközök, textíliák tárolására alkalmas szekrények
- ✓ 3 gyermek öltöző
gyermeklétszám figyelembevételével öltözőrekesz, ruhafogas, öltözőpad
- ✓ 3 gyermekmosdó, WC, zuhanyzóval
gyermeklétszám figyelembevételével törölközőtartó, fogmosópohár tartó, tükör
- ✓ 1 tornaszoba,

- 2 tornaszőnyeg, 12 bordásfal, 2 tornapad, tornaszekrény, „akadály” tornakészlet, „Mozgáskotta” készlet, egyéb mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök pl: lépegető kövek, body roll hengerek, ayres tölcser, tornabot, stb.
- ✓ 1 szertár
 - ✓ 1 egyéni foglalkoztató, logopédiai szoba
nagy tükör, felnőtt és gyermekasztal, székek, eszköztároló polc
 - ✓ 1 gyermek elkülönítő,
fotelágy
 - ✓ 1 orvosi szoba - zárható gyógyszerszekrény, vizsgáló asztal,
 - ✓ 1 óvodavezetői iroda
íróasztal, szék, tárgyalóasztal, székek, irattartó szekrény, laptop internet hozzáféréssel, telefon
 - ✓ 1 nevelői szoba
asztal székekkel nevelőtestületi létszámnak megfelelően, szekrények, könyvespolcok, könyvtári dokumentumok, számítógép internet hozzáféréssel, multifunkciós készülék, telefon
 - ✓ 1 felnőtt öltöző
alkalmazotti létszámnak megfelelő öltözőszekrény, hűtőszekrény, mikrohullámú sütő, étkező asztal, székek,
 - ✓ 1 veszélyes anyag raktár
zárható szekrények
 - ✓ 1 tálalókonyha, külön mosogató, ételhulladék tároló, valamint szociális helyiséggel
konyhaszekrények, tálalóasztal, gáztűzhely, páraelszívó, hűtőszekrény, mikrohullámú sütő,
 - ✓ 1 mosókonyha
automata mosógép, szárítógép, ruhaszárító, vasaló, vasalóállvány
 - ✓ 1 sószoza
sóhomokozó, sógenerátor, padok, asztalok
 - ✓ 2 felnőtt mosdóhelyiség, egyik zuhanyzóval ellátott

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

Ezen a területen az intézmény az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül. Ennek köszönhetően megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre a következők:

- különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei
- ének, zene, énekes játékok eszközei
- az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei
- értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök
- a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok
- munka jellegű tevékenységek eszközei
- gyermekhangszerek, hangkazetták, DVD, CD lemezek, CD lejátszó, laptop, projektor, diavetítő, diafilmek, vetítővászon, gyermekkönyvek, gyermeklexikonok

A játék eszközök és a gyermek könyvek a fokozott igénybevétel miatt gyorsabban elhasználódnak, ezért pótlásukra szükség szerint kerül sor a jelenlegi felszereltség szinten tartásához.

A játszóudvar felszereltsége.

- 1 babaház,
- 2 kombinált kültéri mászóvár
- 3 homokozó, nyáron napvitorlával ellátott
- 2 fészekhinta
- 2 mérleghinta
- 1 egyensúlyozó, lépegető
- 3 kültéri rajztábla

Megfelelés a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről szóló jegyzékben foglaltaknak:

Helyiségek. Óvodánk épülete rendelkezik, mindazon helyiségekkel melyeket a jegyzék határoz meg az óvodák számára

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai: Óvodánk rendelkezik a jegyzékben meghatározottakkal

Tisztálkodási és egyéb felszerelések: Óvodánk rendelkezik a jegyzékben meghatározottakkal

A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök: Óvodánk rendelkezik a jegyzékben meghatározottakkal

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök: Óvodánk rendelkezik a jegyzékben meghatározottakkal

Egészség- és munkavédelmi eszközök. Óvodánk rendelkezik a jegyzékben meghatározottakkal

Játszóudvar: Óvodánk udvara megfelel az eszközjegyzék előírásainak

A játszóudvar újjáépítése érdekében pályázatot nyújtottunk be. A nyertes TOP pályázatnak köszönhetően 2019 nyarán megvalósult a projekt, melynek köszönhetően a mozgásigényt kielégítő, a mozgáskultúrát fejlesztő, változatos eszközök állnak gyermekeink rendelkezésére a hatályos előírásoknak megfelelően.

A Magyar Falu Program óvodai sport alprogram keretében „Irány a pálya” elnevezéssel meghirdetett pályázati támogatásnak köszönhetően óvodai multifunkciós sportpálya épült. 2021 novemberében került átadásra a létesítmény.

A projekt részeként a pályán kívül az óvoda számára átadásra kerültek mozgásfejlesztő eszközök is: különböző méretű és formájú labdák, focik, egyensúlyérzéket, mozgáskoordinációt fejlesztő speciális eszközök, melyek kül- és beltérben egyaránt használhatók.

A beruházással gazdagodott az óvodás korban kiemelten fontos mozgásfejlesztést szolgáló lehetőségek színtere az intézményben.

Komplex jellege alkalmassá teszi különböző sportágak alapjainak elsajátítására: kézilabda, labdarúgás, kosárlabda. Ezeken kívül alkalmas ügyességi játékok, mozgáskoordinációs és speciális mozgásfejlesztő feladatok gyakorlására egyaránt.

A modern, szakszerűen kivitelezett pálya palánkkal és védőhálóval határolt, lehetőséget ad a gyermekeknek szabadtéri sportolásra, mozgásra. A pálya speciális szerkezete (pl. esésvédő gumiréteg) úgy került kialakításra, hogy azon a mozgásos feladatok biztonságosan és akadálymentesen végezhetők.

Szakmai munkacsoport

Az intézményben egy szakmai munkacsoport működik

Neve: Környezeti nevelés szakmai munkacsoport

Célja: A környezet szeretetére, a természet védelmére, a környezettudatos magatartásra nevelés.

Egészségmegőrző, egészségfejlesztő programok szervezése

A munkacsoport feladata éves munkaterv alapján ütemezett feladatok koordinálása.

Belső továbbképzési rendszerünk:

A pedagógusaink megismerhetik egymás jó gyakorlatát hospitálások alkalmával.

A cél, hogy a pedagógusok által bemutatott jó módszereket áthagyományozzák más csoportok is.

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI CÉLKITŰZÉSEI

- ✓ Szeretetteljes, családi, biztonságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását.
- ✓ Az óvodai nevelés rendszerében elsődleges a játék (ezen belül is a szabad és kreatív játék), valamint a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit.
- ✓ Pedagógiai programunk a családi nevelés kiegészítője.
- ✓ Célunk, hogy nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- ✓ Nevelési célunk, hogy a cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek, értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlődjön.
- ✓ Célunk, hogy leljenek örömet a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezzel megadjuk nekik az “ezt is tudom” örömezt, és elősegítjük önbizalmuk fejlődését.
- ✓ Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek szép iránti vonzalmának kialakítását.
- ✓ Célunk olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.
- ✓ Saját érdekei érvényesítése mellett mások érdekeivel azokat tudja összehangolni a gyermek
- ✓ Intézményünk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére
- ✓ Az erkölcsi értékeken belül, a nemzethez tartozás etikai értékének a helyes magyarságtudat kialakításának megkezdése
- ✓ A nevelőmunka tervezése során keretet adó évszakok, ünnepek, és népszokások által hagyományaink ismeretére, tiszteletére, továbbvitelére nevelés.

Alapelvek:

- ✓ Gyermekközpontúság
- ✓ A gyermeki személyiséget szeretet, tisztelet, elfogadás övezi
- ✓ Pedagógiai optimizmus, hinni minden gyermek fejleszthetőségében
- ✓ Erkölciség, lelkiismeret
- ✓ Illem, kommunikáció, anyanyelv ápolása
- ✓ Környezettudatos magatartás megalapozása
- ✓ Testi, lelki egészség: derű, vidámság
- ✓ Esztétikus környezet
- ✓ Másság elfogadása, előítélet mentesség
- ✓ Esélyegyenlőség megteremtése
- ✓ Hátránycsökkentés
- ✓ A „hozzáadott értékek” – „a megtett út” minél hosszabb legyen

Az intézménybe járó gyermekek jelentős hányada alacsony színvonalú, szociokulturális családi háttérből érkezik. Ők az átlagosnál is nagyobb odafigyelést, törődést, türelmet, szeretetet igényelnek.

Gyermekeink hátrányos helyzete rossz szociális körülményekből, a szülők alacsony iskolázottságából, életvezetési, életmódbeli problémáiból, a családi kapcsolatok szétzilálódásából adódik.

A szociális környezet nehezítettsége lakhatási problémákat, súlyos anyagi gondokat takar. A szülők gyermekekhez való türelmét sok esetben felőrlik a mindennapi megélhetési gondok. Sajnos a fent említett problémák a legtöbb családnál halmozottan jelentkeznek.

Az óvodai nevelést a családi nevelés kiegészítőjének tekintjük, illetve hiszünk az óvoda hátránycsökkentő szerepében, igyekszünk olyan programot megvalósítani, mely élmények sokaságához juttatja neveltjeinket.

A gyermek személyisége a családi és az óvodai nevelés együttes hatására fejlődik, az eredményekért mindkét tényező felelős.

Az általunk végzett óvodai fejlesztés csak akkor lehet sikeres, ha a családi neveléssel összhangban történik.

Kellően ki kell használnunk a szülői érdeklődést, és példával kell szolgálnunk a jó együttműködésre.

Nevelési programunk tiszteletben tartja a gyermek jogait, és a pedagógusok módszertani szabadságát. Az óvónő egyénisége, módszertani kultúráltsága, hagyományai formálják sajátossá a csoportokat. A nevelési célok, feladatok, tevékenységi formák, az intézmény minden csoportjára azonos érvényűek.

Felvállaljuk a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő, az ételallergiával és 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek nevelését, gondozását, speciális igényeik kielégítését.

3. GYERMEKKÉP- ÓVODAKÉP

3.1. Gyermekkép

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség kibontakoztatásában a gyermekeket körül vevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, továbbá arra, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, valamint meglévő hátrányai csökkenjenek. Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának (vallási, faji, nemi, nemzetiségi, etnikai, társadalmi, stb.).

Lehetővé tesszük és biztosítjuk:

- ✓ az egyenlő hozzáférést
- ✓ az emberi jogok gyakorlását
- ✓ kultúra és hagyományápolás
- ✓ a nemek társadalmi egyenlőségének elvét
- ✓ az esélyegyenlőséget
- ✓ a sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tehetséges gyermekek és hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív, integrált nevelését

3.2. Óvodakép

- ✓ Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője.
Az óvoda funkciói: - óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő
- ✓ Célunk az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítsük, a hátrányaikat csökkentésük az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. (Ideértve a kiemelt figyelmet igényű gyermekeket is.)
- ✓ A gyermek személyiségét tisztelet, szeretet, elfogadás és megbecsülés övezi.
- ✓ Óvodai nevelésünk gondoskodik:
 - Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
 - A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
 - A gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékokra.

- A tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületek közvetítéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.
- A következő életszakaszba (kisiskolás korba) történő átlépés pszichikus feltételeinek megteremtéséről.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.1. Napirend javaslat az óvodai programhoz:

7:00-11:45	Szabad játék Folyamatos tízórai /előtte és utána testápolás/ Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - verselés, mesélés, - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének- zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Testápolás Öltözködés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban Mindennapos szervezett mozgásos játék Egyéni differenciált fejlesztés Sószoba
11:45-12:30	Testápolás Ebéd Testápolás - fogmosás
12:30-14:30	Mese, altatódal, halk zene Pihenés, folyamatos ébredés
14:30-15:00	Uzsonna / előtte, utána testápolás/
15:00-az intézmény zárásáig	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában/ szabadban Tehetségműhely

4.2 Hetirend

Kötelező tevékenység	Kötetlen tevékenység	
<i>A hét meghatározott napján</i>		<i>A hét minden napján</i>
Mozgás	Verselés, mesélés Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének-zene, énekes játék, tánc Külső világ tevékeny megismerése Egyéni, differenciált fejlesztés	Játék Munka jellegű tevékenység Mindennapos együtt mozgás Mese

A tevékenységeknek a hét napjaira történő elosztása csoportonként különbözhet, mivel az óvodapedagógusok napi váltásban dolgoznak. Azért alakítottuk ki ezt a munkabeosztást, mert így az óvónő folyamatosan azt a tevékenységet kezdeményezi, amit közelebb érez magához, ezzel is elősegítve a hatékonyabb fejlesztő-nevelő munkát.

4.3. Munkaformák:

Frontális

- mozgás
- mindennapos mozgás
- ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- verselés, mesélés

Mikrocsoportos

- rajzolás, mintázás, kézimunka
- külső világ tevékeny megismerése

Egyéni

- egyéni fejlesztések, tehetség fejlesztés, felzárkóztatás

4.4. Időkeretek:

A szervezett tanulás időkeretei az életkor határozza meg

Kiscsoportban / 2,5-4 éves korosztály/: összesen maximum napi 30 perc

Középső csoportban /4-5 éves korosztály/: összesen maximum napi 40 perc

Nagy csoportban /5-6-7 éves korosztály/ : összesen maximum napi 60 perc

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

5.1.. Az egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra,

amelyek különösen

- az egészséges táplálkozásra,
- a személyi higiénére terjed ki
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Óvodánkban az egészséges életmód kialakítása végig kíséri a gyermekek egész napját.

Céljaink:

- ✓ Az egészséges életvitel igényének alapozása
- ✓ Egészséges táplálkozási szokások és a kulturált étkezési magatartás kialakítása
- ✓ Egészséges, edzett gyermekek nevelése
- ✓ Az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ✓ A környezet higiénéjének védelmére nevelés, a természetes és mesterséges környezet óvására való készség kialakítása
- ✓ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, környezettudatos magatartás kialakítása

Feladataink:

- ✓ az egészséges életmód feltételeinek biztosítása
- ✓ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ✓ a gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteinek kielégítése, összehangolása
- ✓ megfelelő életritmus kialakítása
- ✓ heti rend és a rugalmas napirend
- ✓ elegendő idő biztosítása a jártasságok, készségek begyakorlásához
- ✓ a meglévő ismeretekre, szokásokra építve differenciált fejlesztés

- ✓ minden nap lehetőséget kell biztosítani a levegőzésre, a szabadban végzett tevékenységre, mozgásra (az UV-sugárzásra, veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.)
- ✓ a testápolás, étkezés, öltözködés területén a helyes higiéniai szokások kialakítása, begyakorlása
- ✓ az egészség megőrzése, test edzése és a prevenció
- ✓ az érzékszervek egészséges működésének segítése
- ✓ a harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése
- ✓ környezettudatos magatartás kialakítása – környezetvédelem megóvása
- ✓ egészséges környezet fenntartásához kapcsolódó szokások kialakítása, megtartása
- ✓ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- ✓ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- ✓ pozitív minta közvetítése a gyermekeknek
- ✓ a különböző ételallergiával és az 1-es típusú cukorbetegséggel élő gyerekek nevelése, gondozása által a gyermekközösség megismertetése (életkori szinten) ezen tartós betegségekkel és az ebben szenvedő társaikkal való speciális bánásmóddal

Egészséges táplálkozás, kulturált étkezési szokások:

A gyermekeknek háromszori étkezést biztosítunk, mivel a nap nagy részét az óvodában töltik. A tápanyagszükségletük 70-80%-át itt kapják meg /kevés gyermek reggelizik/. A fejlődés alapfeltétele a helyes táplálkozás, mely nemcsak az elhasznált energiát pótolja, hanem a testépítést is biztosítja.

Az intézményi étkezésnél kiemelt szempont a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

A szülők számára tanácsokat adunk, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészíthetik ki. Kerüljék a családi étkezések során is a túl cukros, sós, zsíros ételeket és italokat, helyezték előtérbe a zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek, illetve az ivóvíz fogyasztását.

Az étkezési szokások kiinduló pontja a család, milyen szokásokat hozott a gyermek az óvodába. Egyénileg differenciáltan, fokozatosan szoktatjuk hozzá őket a kulturált étkezési szokásokhoz, odafigyelve az ízléses terítésre, az étkezések esztétikájára, a helyes testtartásra.

Sajátítsák el az evőeszközök helyes használatát, egyre önállóbban bánjanak vele.

Az étlap a hirdetőtáblán, jól látható helyen van elhelyezve, hogy a szülők is megtekinthessék.

Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak a gyerekek.

A gyermekek nagy része nem ismeri az óvodában feltálalt étel ízeit, ezért megkóstoltatjuk velük - de nem erőltetjük - és fokozatosan hozzászoktatjuk az új ízekhez.

Az ételallergiás gyermekek számára speciális étrendet biztosítunk és fokozottan figyelünk az étkezésükre.

Személyi higiéné: testápolási szokások, öltözködés:

A tisztálkodási szokásokat a gyermek a családból hozza magával, erre építve, ebből kiindulva szoktatjuk a gyermekeket a mosdó használatára, a mosdó használat higiéniai szokásaira.

A tisztálkodáshoz – kézmosás, törölközés, fogmosás – teremtsük meg a megfelelő feltételeket, sajátíttassuk el a helyes technikákat. Szoktassuk őket, hogy a jelével ellátott fésűt, fogmosó felszerelést törölközőt használják.

A higiéniai szokások elsajátítása során tartjuk tiszteletben a gyermek intimitás iránti igényét, szoktassuk őket egyre nagyobb önállóságra a tisztálkodás terén.

A gyermek önállósága az öltözködés terén igen eltérő, vannak gyermekek, akik az óvodába lépéstől teljesen önállóak, vannak, akik az óvodáskor végére is csak részben tanulnak meg öltözködni, ezekre a gyermekekre külön oda kell figyelni.

A cipőzsinór kötési technikájának elsajátítását a szülők nagy része az óvodára hárítja, ezért külön gyakoroltatjuk a gyermekekkel szabadidőben is.

Az öltözködés fejleszti a gyermek ízlését, esztétikai érzékét, ezért tanítsuk meg őket a ruhájukat rendben elhelyezni az öltözői fogason és kosárban.

Az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés védi a gyermek egészségét, ezért győzzük meg a szülőket a réteges öltözködés helyességéről. A kényelmes, praktikus ruhadarabok megkönnyítik a gyermek mozgását.

Mozgás, a test edzése:

Az óvodapedagógus által szervezett, vagy szabadon választott tevékenység, mely mindenkor a gyermek izmait mozgatja meg, erősíti immunrendszerét, izomzatát, hozzájárul az egészséges testi fejlődésükhöz.

Fontos, hogy változatos mozgásformákat, a nagymozgásokat és finommotorikai mozgásokat elősegítő gyakorlatokat végezzenek a gyermekek az életkori sajátosságuknak megfelelően.

A hirtelen növekvő gyermekek sajátossága a hanyag testtartás. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós tornák (tartásjavító, lábtorna) segít a gerinc deformitások kiküszöbölésében. A lábboltozatot erősítő gyakorlatokkal a lúdtalpas gyermekek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját biztosítja a levegőzés, az edzés lehetősége, vagy a szervezett mozgás.

Óvodánk udvarán számos biztonságos, változatos mozgást segítő játszótéri eszköz van.

A mindennapi szabad mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. Engedjük a gyermekeket szabadon mozogni. A sok szabad mozgás az idegrendszer fejlődéséhez szükséges.

A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését.

Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését.

Megfelelő terheléssel a testi képességek fejlődését segíthetjük.

A különböző mozgásformák gyakorlásával a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok betartásával a gyermekek egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, így a baleseteket is megelőzhetjük.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiéniai szokások kialakítását is.

Lehetőség szerint minél többet mozogjanak a gyermekek a szabadban.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

Alvás, pihenés:

A gyermeki alvásigény kielégítésének egy része az óvodában történik. A kisebbek alvásigénye nagyobb, 6-7 éveseknek kevesebb, a napirend kialakításánál ezt figyelembe vettük. A nyugodt alváshoz szükséges feltételeket biztosítani kell (tiszt levegő, félhomály, csend).

Az elalvás előtti mese, altatódal nyugtatóan hat a gyermekekre.

A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyneműket.

Engedjük az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát, melyhez a gyermek érzelmileg kötődik.

Lelki egészség

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez nagyon fontos az óvoda egészséges napirendjének betartása, készséggé alakítása, a hibás viselkedési módok kezelése.

Fontos hogy ismerjük a gyermek lelki állapotát, szorongásának, viselkedésének okait.

Az érzelmi biztonságot nyújtó légkör kulcsfontosságú. Az okok feltárása után keressük a megoldásokat akár külső szakember bevonásával.

Fertőzések, betegségek terjedésének megelőzése:

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegítik a gyermekek egészségének megóvását.

Ezen kívül nagy hangsúlyt kell fektetni a higiéniai szabályok betartására (környezet tisztántartása, portalanítás, fertőtlenítés, időjárásnak megfelelő öltözködés, folyamatos levegőcsere, a csoportszobákban minél több zöld növény elhelyezése). Mindezek az intézkedések biztosítják a szervezet általános védekezőképességének fokozását, betegségek megelőzését.

Az óvodapedagógus fontos feladata az anamnézis-felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem akadályozó betegségek (allergia, asztma, epilepszia, cukorbetegség, lisztérzékenység stb.) regisztrálása, alapvető tudni valók elsajátítása, az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtése.

Az intézményben a sószoza adta lehetőségeket a gyermekek az óvodai tevékenységeinek szervezésekor maximálisan kihasználjuk.

Az óvodában megbetegedett gyermeket felügyelet mellett elkülönítjük, amíg szülei meg nem érkeznek: láz, hasmenés, kiütés, köhögés, fejtetű esetén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, kézmosással, higiéniai ellenőrzéssel igyekszünk meggátolni.

Bántalmazás, erőszak

A bántalmazás lehet fizikai és érzelmi bántalmazás.

Az érzelmi bántalmazás súlyos és káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, életkornak vagy fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztása a gyermekkel szemben (szobatisztaság erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények).

Törekednünk kell pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzésére, illetőleg az ellensúlyozására. Több figyelmet, törődést igényel tőlünk az ilyen gyermek nyílt, őszinte, szeretetteljes biztonságot nyújtó pedagógushoz vonzódik. Kötelességünk, hogy közreműködjünk a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Balesetvédelem

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés érdekében az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása rendszeres.

A gyermekek jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozoghatnak.

Az óvodapedagógusok a több funkciót betöltő csoportszobákat esztétikusan rendezzék be, legyen alkalmas a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra, pihenésre.

Az esztétikus környezet biztosítása a gyermekek jó közérzetének biztosításán túl ízlésközlő.

A balesetveszélyessé vált, megsérült eszközöket azonnal el kell távolítani a gyerekek környezetéből.

Életkornak megfelelően az óvodapedagógusok beszélgetnek a gyerekekkel az eszközök használatáról, a szokásokról. Felnőtt felügyelete mellett lehet olyan tevékenységeket végezni mely során balesetveszély áll fenn.

A környezettudatos magatartás megalapozása:

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk:

- ✓ energiatakarékosságra nevelés (víz, villamos energia)
- ✓ „pazarlás” elkerülésére szoktatás (tisztálkodó eszközök, papír, stb.)
- ✓ környezettudatos magatartás megalapozását célzó tevékenységek beillesztése mindennapi életünkbe
- ✓ közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar)
- ✓ meglévő eszközeink, értékeink megóvására nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ vigyáznak saját testük, környezetük tisztaságára
- ✓ kulturáltan étkeznek, betartják az étkezési illemszabályokat,
- ✓ önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak. önállóan töltenek vizet (folyadékot) maguknak
- ✓ az egészségtudatos magatartás alakulásának köszönhetően kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt, tejterméket
- ✓ váljon igényükké az esztétikus terítés, tanulják meg az önkiszolgálást, majd a naposi munkával járó feladatokat
- ✓ az evőeszközöket használják rendeltetésszerűen, jussanak el a készség szintjére,
- ✓ váljon igényükké a tisztálkodás, teljesen önállóan, figyelmeztetés nélkül végezzék ezt a tevékenységet
- ✓ helyes technikával, alaposan mosnak fogat, kezet,
- ✓ mindenkor a jelükkel ellátott törölközőt, fésűt, fogmosó felszerelést használják
- ✓ legyenek képesek szükségleteik kielégítésére

- ✓ önállóan, megfelelő sorrendben öltözködjének, vetkőzzenek, váljon igényükké a rendbe rakott ruházatuk
- ✓ ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- ✓ ruhaneműiket hajtják össze gondosan és a jelükkel ellátott fogásra és kosárba helyezték,
- ✓ a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani,
- ✓ ismerik a baleset megelőzés szabályait.
- ✓ kialakul a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmódjuk
- ✓ tanulják meg a cipőfűző kötését
- ✓ nem pazarolják, csak a szükséges mennyiségben használják a tisztálkodás, testápolás és szükségleteik végzése során a vizet, szappant, fogkrémet, eü.papírt, papírzsebkendőt, szalvétát

5.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Céljaink:

- a szűkebb és tágabb környezetükben eligazodó önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.
- a gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, az intézményes nevelés keretében.
- a társadalom és az egyén szempontjából értékes tulajdonságok kialakítása.
- életkorának megfelelő erkölcsi normákat betartó, jól szocializált, a természetben és a társadalmi környezetben eligazodó, kiegyensúlyozott gyermek nevelése

Feladataink:

- ✓ szeretetteljes, családi légkör megteremtése
- ✓ legyen az intézménynek és minden csoportnak kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely erősíti az összetartozást, együttérzés élményét, és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi intelligenciáját
- ✓ a gyermekek ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, mely a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a keresztény kulturális értékek, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja
- ✓ az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- ✓ a társas kapcsolatok alakulásához szükséges készségek, jártasságok formálása olyan napirend, életrend kialakítása, melyben a gyermek éntudata, önértékelése fejlődik
- ✓ ismerkedjen és gyakorolja a közösségen belül:
 - alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat
 - konfliktuskezelést és megoldást
 - kompromisszumkötést

- ✓ erkölcsi, érzelmi, akaratilag tulajdonságok fejlesztése (önfegyelem, fegyelmezettség, egymás segítése, helyes viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, szabályok betartása, kudarc elviselése)
- ✓ egymás iránti tolerancia formálása
- ✓ a szociális érzékenység kialakulása segítse az emberek különbözőségének, a máságnak elfogadását
- ✓ önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- ✓ közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezése
- ✓ kiemelt figyelmet fordítunk a nehezebben szocializálódó, különböző fejlettségi szinten álló, halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére, érzelmi, akaratilag életük alakítására
- ✓ a mindennapi mesélés, mely erősíti az együttlét önfeledt örömét, egyben erkölcsi értékeket közvetít
- ✓ kiemelt hangsúlyt fektetünk óvodai ünnepeinkre, mint az érzelmi nevelés fontos eszközére, ahol a készülődésben, az ünnepre való ráhangolódásban, a közös tevékenységben a szülők is aktív részt vehetnek

A közösségi életre való felkészülés:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre külön odafigyelünk ezeknek a gyermekeknek az érzelmi nevelésére. Megkülönböztetett figyelemmel, türelemmel vesszük körül a magatartási problémával küzdő gyermekeket. Nem a gyermekben keressük a hibát, hanem háttérből az okot.

A gyermekek először szakadnak el a családi fészek melegétől, kerülnek óvodába, gyermektársak közé. Itt sajátítják el a közösségi élet szempontjából értékes ismereteket életkori sajátosságuknak megfelelő szinten és a személyiségüknek megfelelően.

Természetesen különböző kultúrájú családok más-más szerepet szánnak a gyermeknek a családi életben belül. Az óvodának nagy szerepe van a szocializáció során csak nagyobb, tágabb erőteret hozhat létre a közösségi nevelési célok elérésében.

Fontos az óvodapedagógus modellje, hiszen a gyermek, utánzás, minta, modellkövetés útján sajátítja el a magatartás módokat, viselkedési formákat, megtanul alkalmazkodni, formálódni szokásai. Ebben a folyamatban szorosan összefonódik az egyén és a közösség nevelése.

A közösségi nevelés az óvodai nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete, amely lehetővé teszi az értékes tulajdonságok alakítását

A közösségi nevelés által biztosíthatók a gyermekek fejlődéséhez szükséges, tevékenységi formák és társas kapcsolatok

A közösségi nevelés segíti és serkenti a szocializációt, amelyet az óvoda folytat és tovább szélesít.

Befogadás:

Óvodánkban a befogadás folyamatos, de a legtöbb gyermek szeptember 1-jén kerül felvételre, különböző korban, eltérő okok miatt.

Az óvodába lépés előtt a csoportban lévő óvónők családlátogatás alkalmával ismerkednek a gyermekkel, családjával, közvetlen környezetével. A szülő behozhatja gyermekét ismerkedés céljából, főleg a nyári hónapokban, lehetőség van az együttjátszásra, beszélgetésre is.

Minden gyermek másképpen éli meg a kisközösség első napjait van, aki beleszabadul a sok játékba, van aki „anyahiányra” panaszkodva sírdogál – a család eltérő szemlélete, életszínvonala határozza ezt meg.

A beszoktatás nagyfokú nevelői tapintatot igényel. Fontos, hogy beszoktatáskor észrevegyük a gyermekek apró megnyilvánulásait, ne avatkozzunk mindjárt tevékenységükbe, nem erőltetünk semmit, szabályozást, beleavatkozást csak a testi épség megóvása érdekében teszünk. Érezzék jelenlétünket, ha szükségük van ránk, kéznél legyünk. Együtt vagyunk a gyermekekkel, azt tesszük, amit a helyzet diktál. Többet szabad, mint nem, nincsenek korlátok, néhány szabály van, amelyet be kell tartani. „Egyszerűen ismerkedünk”. Ez a szabadság tetszik a gyermekeknek, hamar feloldódnak, bizalmassá válik az óvónővel szemben (gyermek – felnőtt kapcsolat).

A kisgyermek behozhatja kedvenc játékaikat, tárgyaikat az óvodába, mely egyféle érzelmi kötődés az otthon iránt.

A tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás az intézmény minden dolgozójának kötelező!

Több éves tapasztalat, amit mi helyesnek tartunk, hogy a beszoktatási időszak első napjaiban, a csoportban mind a három felnőtt dolgozó egész nap folyamán együtt van a gyermekekkel.

A befogadás formái:

- anyával együtt, fokozatos befogadás
- anya nélküli fokozatos befogadás
- átmenet nélküli befogadás

A szülők maguk döntenek el, melyik befogadási formát választják, de természetesen, ha igénylik, tanácsokkal segítjük őket.

A befogadás kettős feladat: először is szoktatjuk a gyermekeket a közösséghez, másfelől a szülőt próbáljuk megnyerni az együttműködésre.

Barátságos, jó közösségi élet kialakítása, szokásai:

Az óvodapedagógusok saját ízlésüknek megfelelően tegyék barátságossá a csoportszobákat, érvényesüljön a gyermekek életkori sajátosságainak elképzelése is, legyen öröm, hogy a gyermek is kivette a részét a dekorálásból, a csoportszoba díszítéséből. Szem előtt tartva az évszakoknak, ünnepeknek hangulatát.

Az óvodás korú gyermekekre jellemző, hogy magatartás érzelmű vezéreltség, az önuralmat az évek során tanulja meg.

Fontos az érzelmi biztonság utáni vágy, melyet a gyermek a felnőttektől kap meg, ha biztonságban érzi magát, szeretetteljes törődés veszi körül. Ebben a korban a gyermekek érzelmileg nagyon kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez, ezért fontos a személyi állandóság.

Ezek a tényezők befolyásolják, ösztönzik a gyermeket különböző tevékenységre, cselekvésre, kapcsolatteremtésre (gyermek – gyermek kapcsolat).

Csoporton belül az óvodapedagógus törekedjék arra, hogy a kialakuló baráti körök ne különüljenek el, olyan tevékenységeket is szervezzen, melyben lehetőség van az együttlétre, vagy egy-két baráti kör összefogására.

Az ünnepekre való készülődés, tegye sajátosság a csoport tevékenységét, alakuljanak ki hagyományok, melyek csak a csoportra jellemzőek, ez növeli az összetartozás érzését, sőt gyermekek fejlődésének serkentője is lehet.

A közösségi élet folyamán a gyermekek tanulják meg a kudarc elviselését, ösztönözzé a gyermeket, ne törje le.

A társakkal való közös együttélés, a csoport szokásrendszerének elsajátítása, gyakorlása során a gyermekeknek módjuk van a saját képességeik megismerésére, a másság felismerésére és elfogadására.

A dicsérő szó a gyermek egyéni teljesítményének, személyiségéből adódó pozitív viselkedési formának szóljon.

A sokrétű tevékenység sok élményhez juttatja a gyermekeket. Fejlődik magatartásuk, türelmük, kitartásuk. Meg tanulnak alkalmazkodni, együtt élni, tolerálni, szükségleteiket késleltetni, személyiségüknek megfelelően önmagukat megvalósítani, nem sértve a másik gyermek szabadságát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelésének feladatai:

Célunk: A sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, helyzetének javítása, a szociális kirekesztés elleni küzdelem.

A sajátos nevelési igényű gyermekek érzelmi igénye fokozottabb, mint ép társaiké. Sokkal jobban tudnak kötődni személyekhez, helyhez, helyzetekhez, tárgyakhoz, a változásokat, változtatásokat nehezebben tűrik. Ezeket figyelembe véve törekszünk, hogy óvodánk tárgyi környezete pozitív érzelmi hatást váltson ki bennük.

A sajátos nevelési igényű gyermekek szocializációja gyakran elmarad kortársaikétól, ezért sajátos pedagógiai segítséget igényelnek. Az óvodapedagógusok mindig a gyermek fejlettségi szintjéhez igazítják az elvárásokat, tevékenységeket és törekszenek arra, hogy azt kudarc nélkül legyenek képesek elvégezni.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Családias légkör biztosítása, szeretetet nyújtó magatartásmód kialakítása
- ✓ Sajátos, csoportbeli szokásrendszer, óvodai hagyományok kialakítása
- ✓ Alapvető erkölcsi értékek, szabályok megismertetése
- ✓ A helyes magatartás szokásainak kialakítása
- ✓ Mintaértékű, példamutató viselkedés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ ragaszkodjanak az óvodájukhoz, az őket körülvevő felnőttekhez
- ✓ a felnőtt és a gyermek kapcsolata legyen toleráns, tiszteletre és bizalomra épüljön
- ✓ váljon igényükké a helyes viselkedési és magatartási forma, tartsák be a cselekvési szabályokat
- ✓ vegyék észre, figyelmeztessék egymást a szabályok megszegése esetén
- ✓ tanulják meg elfogadni a másságot
- ✓ segítsenek egymásnak, kisebbek, gyengébbek védelme, érdeklődjenek egymás iránt
- ✓ vállalkozzanak önálló véleményalkotásra, fogadják a dicsérő szót és a kritikát is
- ✓ konfliktus helyzetekben társaikkal legyenek képesek kompromisszumot kötni, alkalmazkodni egymáshoz
- ✓ tanulják meg elviselni a kudarcot, örülni a sikerélménynek, tudják kifejezni érzésüket, ezáltal gazdagodik az érzelmi világuk
- ✓ tanulják meg a napszaknak megfelelő köszönést, használják az illemszabálynak megfelelően „kérem – köszönöm – tessék” szavakat.
- ✓ a jó és a rossz erkölcsi kategóriájának megkülönböztetése

- ✓ életkorának és fejlettségének megfelelően vannak ismeretei a szűkebb és tágabb környezetéről, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja
- ✓ rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés

- ✓ Anyanyelvi nevelés szerves része az óvodai nevelés minden mozzanatának, hiszen az óvodába lépés első pillanatától a beszéd az, amivel kommunikál a gyermek a felnőttekkel, és társaival egyaránt. A szocializáció folyamatának a beszéd a gyermek legfőbb eszköze, ezért fontos a gyermek biztonságérzete, érzelmi kötődése, mert a beszédhibás gyermek is bizalommal fordul az őt körülvevő felnőttekhez. Ez alapja a jó csoport légkörnek.

A beszéd által a gyermek ismeretei gazdagodnak, növekszik tájékozottsága. A helyes, szép, tiszta beszéd előkészíti őt az irodalmi élmények befogadására.

A gyermekek beszédkultúrája, szókincse egyre szegényesebb, ez a mi óvodánkra többszörösen is érvényes, ezért kiemelt feladatunk az anyanyelvi nevelés.

A helytelenül beszélő gyermekekkel egyénileg sokat foglalkozunk. Beszéltetjük őket, javítjuk a helytelenül kiejtett szavakat, anyanyelvi játékokat szervezünk, mely bővíti szókincsüket és javítja beszédtechnikájukat.

A mesehallgatás a legalapvetőbb élményforrás a kisgyermekeknek, az ismert mesék ismétlésével gazdagítjuk a szókincsüket, ösztönözzük a kifejezőmódjukat.

A bábozás, a dramatizálás nagyszerű lehetőséget biztosít a gyermekek érzelmeinek kifejezésére, verbális megnyilvánulásaira, fantáziájuk formálására.

A versmondás jó alkalom a beszédtechnika javítására, az emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésére. A játék során kialakult társas kapcsolatokban a gyermekek természetes körülmények között fejlesztik a beszédet (párbeszéd). A szerepjáték során kialakult szituációkban a beszédhelyzethez illő beszédmodok gyakorlására nyílik lehetőség.

A munka jellegű tevékenység során összehangolt, közös cselekvés folyik, melyet szükségesség tesz az állandó, folyamatos szóbeli kapcsolattartás.

Céljaink:

- ✓ a gyermekek beszédészlelésének és értésének, szóbeli emlékezetének, szókincsének fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, spontán beszédhelyzetekkel
- ✓ a helyes nyelvhasználat
- ✓ anyanyelvi műveltség megalapozása

Feladataink:

- ✓ az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk
- ✓ az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.
- ✓ az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- ✓ a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése

- ✓ a gyermekek mondanivalójának meghallgatása
- ✓ kommunikációs helyzetekre való felkészítés
- ✓ együttműködés a családdal és a logopédussal a megelőzés és a korrekció érdekében

Az óvodapedagógus feladatai:

- ✓ családok anyanyelvi kulturáltságának megismerése
- ✓ odafigyelő légkör biztosítása, amelyben lehetőség nyílik a gyermek természetes közlési vágyának kibontakozására
- ✓ lehetőség megteremtése a gyermek saját mese- versalkotására, önkifejezésére. Beszélő környezet megteremtése, ahol a kérdések, a beszélgetés természetes formái, módjai az információk, az ingerek feldolgozásra kerülnek
- ✓ a nyelvfejlődés egyéni eltéréseinek figyelembevétele a konkrét kommunikációs helyzetekben.
- ✓ az életkori beszédhibák felismerése, az egyes gyermek beszédállapotának, beszédértési és beszédtechnikai szintjének nyomon követése, a korrekció segítése a szakemberekkel való együttműködés alapján.
- ✓ mindennapi beszédminta nyújtása, irodalmi értékkel bíró gyermekversek, mesék megismertetése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ bátran mondja el mondanivalóját a felnőtteknek és a társaiknak egyaránt, türelmesen hallgassa meg mások beszédét
- ✓ használja az óvodai élet mindennapjaiban az alapvető udvariassági szavakat, kifejezéseket (kérem, köszönöm, tessék)
- ✓ használja az ismert szókincset, élményeit, mondanivalóját összefüggő mondatokban mondja el
- ✓ kérdésekre mondatokban válaszol
- ✓ szívesen beszélget felnőttekkel és társaikkal;
- ✓ szívesen hallgat mesét, verset
- ✓ minden hangzót hibátlanul képez;
- ✓ beszédritmusa megfelelő;
- ✓ szükségleteit érthető formában megfogalmazza;
- ✓ szívesen bábozik, dramatizál;
- ✓ beszéde folyamatos, helyesen alkalmazott kötőszavakkal;
- ✓ szókinccse megfelel az elvárható életkori jellemzőknek;
- ✓ helyesen használja az igeidőket, ragokat, névutókat
- ✓ minden szófajt használ;
- ✓ beszédében előfordulnak az egyszerű és bővített mondatok is.

5.3.2 Az értelmi fejlesztés

Az óvodapedagógusok a szabad módszerválasztás lehetőségével élve használják ki a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát. A szervezett, irányított foglalkozásokon egy-egy témakört többféleképpen közelítsenek meg, annak érdekében, hogy a gyermekek minél szélesebb körű tapasztalatot, ismereteket szerezzenek és értelmi képességeik, kreativitásuk fejlesztése érdekében. „Az ismétlés a tudás anyja.”

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek több érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez továbbá változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az óvodában az értelmi fejlesztés folyamatos, jelen van az óvodai élet minden mozzanatában, átszövi az egész nevelési folyamatot. Egyrészt spontán, másrészt az óvodapedagógus által szervezett, irányított tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Fontos a gyermek sokrétű, cselekvő aktivitása, közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása, az összefüggések meggláttatása az életkori sajátosságuknak megfelelő szinten. Mindig szem előtt kell tartani, hogy a gyermek a személyisége, egyénisége alapján fejlődjön. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni, differenciált, felzárkóztató fejlesztésre.

Céljaink:

- ✓ a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára-mint, életkori sajátosságra- valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek nyújtásával ismeretszerzés biztosítása a természeti és társadalmi környezetünkről
- ✓ valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása

Feladataink:

- ✓ az óvodapedagógus az értelmi fejlődés érdekében, minél sokrétűbb, sokoldalú módszert alkalmazva, figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségi szintjét
- ✓ ösztönözze a passzív gyermekeket is a cselekvő aktivitásra, az értelmi fejlesztés érdekében használja ki érdeklődésüket, kíváncsiságukat
- ✓ a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, bővítése
- ✓ önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése
- ✓ „énkép”, testséma kialakulásának segítése.
- ✓ valamennyi értelmi képesség, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése
- ✓ téri tájékozódás (irányok, viszonyok), keresztcsatornák fejlesztése vizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony) fejlesztése téri tájékozódás (irányok, viszonyok), taktilis észlelés fejlesztése
- ✓ kreativitás fejlesztése
- ✓ verbális, vizuális memória és a figyelem fejlesztése
- ✓ gondolkodási műveletek (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás, különbség-azonosság) fejlesztése
- ✓ differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés

Az óvodapedagógus feladatai:

- ✓ A gyermekek spontán szerzett természeti és társadalmi környezetről ismereteinek tapasztalatainak rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ✓ Tudásvágy felkeltése és kielégítése.
- ✓ Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- ✓ képesek a szándékos, tartós figyelemkoncentrációra
- ✓ fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- ✓ teret adnak alkotó képzeletüknek, fantáziájuknak
- ✓ mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik
- ✓ rendelkeznek problémafelismerő és megoldó képességekkel
- ✓ kialakul az akaratlagos figyelem
- ✓ részt vesznek a napi tevékenységekben
- ✓ ismereteiket, tapasztalataikat jól alkalmazzák
- ✓ alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- ✓ a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van
- ✓ felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket
- ✓ reproductív emlékezettel rendelkezik
- ✓ az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)

A sajátos nevelési igényű gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése:

Az anyanyelv fejlesztése áthatja a teljes nevelési folyamatot. Minden fejlesztési területnél nagy hangsúlyt fektetünk a szóbeli megerősítésre, kifejezésre.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szegényes szókincs gyakran előforduló probléma. Az anyanyelv gyakorlásának egyik fontos eszköze az anyanyelvi játékok mindennapos alkalmazása. Az óvodapedagógusok és az ép gyermekek nyelvi mintaadása, anyanyelvi modell szerepe meghatározó.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

6.1. Játék

„Játszom én és táncolok,
Látszom én, mint sok dolog.
Látszom fénybe és tükörbe,
Játszom egyre körbe-körbe...”

(Kosztolányi Dezső)

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat-a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (ONOAP)

Az óvodáskorban a játék meghatározó tényező, mely átszövi a gyermek mindennapjait. A játékban fejlődik mozgása, értelmi képessége, ízlése, bizonyos viselkedés szabályai, társas kapcsolatai, így fejlődik a gyermek személyisége.

Óvodánkban többségben vannak azok a gyerekek akik kevés játékeszközt ismernek, szegényes fantáziával, ingerszegény környezetből érkeznek, ezáltal kevés sikerélménnyel kerülnek az óvodába. Szeretnek játszani, de nem tudnak. A játék ebben a rohanó világban még nagyobb hangsúlyt kap. A gyermekeknek egy érzelmi kapocs, biztonság. A szülők a mindennapos hajszában keveset beszélnek, játszanak a gyermekekkel. Így sok gyermek óvodában éli ki vágyait, itt vetkőzi le szorongásait.

Az óvodapedagógusok szeretettel és tisztelettel veszik körül a gyermekeket, alkalmazkodnak játékszintjükhöz, de meghagyják a lehetőségét annak, hogy a gyermek fedezze fel a játék örömét.

A gyermek tudja, hogy játszik, mégis összemossa a valóságot és az elképzelhetőt, fantáziája végtelen a játékban.

Az óvónő potenciális partnerként van jelen, akit érdekel a gyermek játéka, tiszteletben tartja azt. Az óvónő és a gyermek is ember, tele szorongással, problémával, sikerélménnyel, kudarccal. A játékban a gyermek kiéli, feldolgozza, gyakorolja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeit újra átélheti. Ezért nagyon fontos az óvodapedagógus jelenléte a játékban, hogy megértse a gyermek viselkedését, belső motivációját, a mélyen rejtőzködő okokat, segítsen a feszültség feloldásában, a probléma megoldásában.

Az óvónő a játékot kíséri beszéddel, ezáltal ismeretet nyújt, szókincset bővít, fejleszti a gyermek beszédképességét, azzal, hogy a gyermek utánozza.

Az óvónők sok színes, ötletadó eszközt készítenek, mellyel közvetett vagy közvetlen módon irányítja a játékot, tovább fejleszti azt.

Az óvónő az elmélyült játékba csak a legszükségesebb esetben avatkozhat bele. Előfordul, hogy a gyermek kéri a segítségét, zavarják egymás játékát, vagy konfliktus helyzet alakul ki.

Az óvodában az egész csoportszoba a játék színtere. A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenységekre.

Az ideje pedig végtelen, hiszen a mindennapjait a játékkal tölti. Minden más tevékenység is játékos formában zajlik, nem lehet mereven elkülöníteni a tevékenységeket

A játéknál fontos tényező a nyugodt légkör és a változatos játékeszközök biztosítása.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy a játék folyamán olyan tulajdonságok fejlődjenek ki a gyermekben, hogy később az óvodából kilépve a társadalomba való beilleszkedésüket nagymértékben segítse elő.

A természetes gyermeki megnyilvánulások során a mozgás és a játék dominál a kisgyermek életében. A játék folyamán jól követhető a gyermek fejlődése. A játék fejlődése a gyermek egész személyiség fejlődését tükrözi. Hiszen minden gyermek az őt körülvevő tárgyakkal ismerkedik meg először. A véletlenszerű mozgásból, cselekvésből fakadó öröm „én csináltam” diadal érzése. Lényege az egyszerű rakosgatás, a mozgás ismételtetése, mely további cselekvésre ösztönzi, ezáltal eljut az építő, konstruáló játékhöz. A kezdeti, egyszerű formákból, a gyermeki fantáziával egyre bonyolultabb játékeszközöket szerkeszt magának, melyet felhasznál a szerepjátékaihoz, majd bizonyos szabályok betartásával az általuk kiosztott szerepek alapján játszanak. Az utánzó játékok elvezetnek a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékokhoz. A gyermeki megnyilvánulásokban nagy szerepe van az őket ért hatásoknak, melyet eljátszanak. Természetesen a gyermek egyéni fejlettségi szintjétől függ, hogy az élete melyik szakaszában jelennek meg a különböző játékfajták.

A mozgás, a testséma, az én megismerése, a gondolkodás, a beszéd folyamatok, a verbális, motorikai, a kommunikáció fejlődése mind-mind a játékba ágyazódik.

A játékfajták fejlődéséhez sokféle, változatos, esztétikus játékeszközhöz van szükség.

A pedagógus által kezdeményezett játék során gondoskodunk az adott feltételek, biztosításáról, a gyerekekkel határozzuk meg a témát, játékszabályokat, célt.

A gyermekek választhatnak játszótársat, felkínált szerepet, eldönthetik, mennyi ideig akarnak részt venni a tevékenységben.

A játék fajtái:

Gyakorlójáték

A beszéd és hang gyakorlásánál eredményesen alkalmazhatók a madárhangok, a természeti jelenségek utánzása, a növényekhez, az állatokhoz, a természethez kapcsolódó ritmusos mondókák, versek bemutatása, gyakorlása. A mozgást gyakorló játék a természeti jelenségek, állatok, a természeti környezetben lévő tárgyak mozgásának utánzása. Játékszerek és eszközök rakosgatása, tologatása, különböző anyagokkal való játék, miközben megismeri az anyagok tulajdonságait. A gyakorló játék fajtái a mozgásos és a tárgyakkal végzett játékok. Mindkét típus segíti a gyermeket az érzékszervi és érzékelési fejlődésében.

Szerepjáték

A gyermekek és felnőttek szerepét, tevékenységét, viselkedését sajátos módon utánozzák a játékban. Fontos szerepet játszanak az élmények a gyermek játékában. A játékhelyzetekben lehetőség nyílik arra, hogy megismerjék, felfedezzék a gyerekek a körülöttük lévő világot, formálódhatnak az egyéni és társas viselkedési szabályok, szokások, a szabad önkifejezés, kreativitás, pozitív érzelmek. Olyan tulajdonságok fejlődnek a gyerekekben, a szerepjátékban,

amelyek később nagy jelentőséggel bírnak az életre való felkészítés folyamatában, pl.: közösségbe beilleszkedés, együttjátszás, önállóság, alá-, fölérendeltségi viszony önkéntes kialakulása egy-egy játékszituációban.

Barkácsolás, mint a konstruáló-, alkotó játék változata

Az együtt gyűjtött termések, papír, textil, fa és egyéb anyagok felhasználásával készítene a gyerekek „valamit”, melyet játékuk gazdagításához használnak. Az építés, alkotás, szerkesztés örömeit biztosítja.

A sokféle formájú, színű anyag, a természetből gyűjtött kincsek megmozgatják a gyermek fantáziáját, kreativitását.

Konstruáló-alkotó játék

Elemei az építő játék, társas játék és a barkácsolás. A barkácsolás-építgetés a gyerekek játéktevékenységéhez kapcsolódik többnyire. Általában kisebb csoportokban végzik a tevékenységet. Gyakorlásuk során gazdagodik térformálásuk, téri képzeletük, finommotorikus képességeik, képzeletük, gondolkodásuk.

Szabályjáték

A szabályjátékok az óvodás korú gyermekek legfejlettebb szintű játéka.

Ezekben a játékokban egyre inkább a gyerekek, és maga a játék által megkívánt szabályok kerülnek előtérbe, miközben ismereteket szereznek, azokat begyakorolják, képességeik fejlődnek. Idetartoznak a mozgásos játékok, az értelemfejlesztő szabályjátékok, melyek már bizonyos fokú ismeretet feltételeznek a gyermekek részéről. Játék közben valamilyen összefüggést keresnek, azonosítást, megkülönböztetést végeznek, miközben fejlődik figyelmük, emlékezetük, gondolkodásuk.

Feladataink:

- ✓ A játékhoz szükséges feltételek:
 - hely
 - idő
 - eszköz
 - tapasztalatszerzés, élmények biztosítása
- ✓ Az óvodapedagógus szükség és igény szerint együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival segítse elő a gyermeki játék kibontakozását

Megfelelő játszóhelyek biztosítása:

A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében a csoportszoba adottságainak figyelembevételével:

- Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel).
- Mesesarok (nyugalmas hely, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal).
- Építő-közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel).

- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal.
- Kincses láda (különböző érdekes tárgyak, az éppen aktuális játékhoz takarók, szép anyagok).
- Különböző foglalkozások eljátszásának eszközei (orvos, fodrász, bolti eladó, postás stb.).

A sajátos nevelési igényű gyermek játéktevékenysége:

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat. Biztosítani kell számukra a minél hosszabb, megszakítás nélküli játék időt. Számukra különösen fontos a folyamatos napirend. Az óvodapedagógusok arra törekszenek, hogy a fogyatékos gyermekeket, minél hamarabb bevonják az épekkel való közös játékba. Lehetőséget biztosítanak a pozitív és negatív élmények „kijátszására”, valamint, hogy a sérült gyermekek mindenféle játéktevékenységbe bekapcsolódjanak. A játék során nagy szerepe van az utánzásnak, melyben az ép gyermekek mintát nyújtanak számukra.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ a gyermekek játékában dominánsan jelentkeznek a szerep és a szabályjáték
- ✓ a játszó csoportok között tartós kapcsolat alakul ki
- ✓ a társas kapcsolatokban megjelennek az eddig leírt viselkedési szabályok
- ✓ képesek kitartóan, több napon keresztül ugyanabban a témában részt venni, a játékot ötleteikkel tovább fejleszteni
- ✓ az ismert meséket szívesen dramatizálják
- ✓ bonyolult építményeket képesek készíteni
- ✓ szívesen játszanak szabályjátékot, képesek a szabályok betartására
- ✓ elvállalják a kedvezőtlen szerepet is
- ✓ képesek egymás elképzeléseit elfogadni
- ✓ elviselik a kudarcot
- ✓ elfogadják egymás elgondolásait
- ✓ a játszó csoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki
- ✓ a konstrukciós játékokból képesek önállóan, egyéni ötlet alapján különböző - kombinált eszközöket létrehozni
- ✓ önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.
- ✓ a barkácsoláskor létrehozott eszközt felhasználják játékaikban és a dramatizáláshoz.
- ✓ játékhelyzetekben újraalkotják a felnőttek tevékenységét.

6.2. Munka jellegű tevékenység

Cél:

- A gyermekek munkakedvének felkeltése és a munkához való pozitív viszony kialakítása.
- Célunk tudatosítani a gyermekekben a közös cél érdekében történő tevékenykedtetést.
- Célunk, hogy a gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt a lehető legkorábbi időtől kezdve egyéni fejlettségüknek megfelelően próbáljanak elvégezni.
- A gyermeki munka megismertetésén keresztül olyan tulajdonságok, készségek kialakítása melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi magatartását,

kötelesség teljesítését (együtt – egymásért végzett munka megtapasztaltatása, önállóságra nevelés)

- Olyan munkalehetőségek biztosítása mely minden gyermek számára elfogadható.
- Célunk a gyermekekben a munkával kapcsolatos feladattudat és feladattartás kialakítása.
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- A munkajellegű tevékenységek során a gyermekek önellenőrzésének, önértékelésének támogatása.

Feladat:

- Minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adunk lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A munka az óvoda gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe.

A gyermek éppúgy élvezzi a munkatevékenységet, mint a játékot, ha tiltásokkal, túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét.

A munka az életre való felkészítést a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív források átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható.

Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen. Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beleépül az óvodai mindennapokba.

Az óvodai nap folyamán a különböző tevékenységek mellett jelenik meg a munka jellegű tevékenység. A különböző munkafolyamatok elvégzésével nem a mi kedvünkért dolgozik a gyermek, nem is azért, hogy „munkára neveljük”, egyszerűen a külső szükségletek kényszerítik őt arra, hogy bizonyos dolgokat elvégezzen (pl.: ha szomszéd önt vizet, vagy ha a kocka zavarja játékát, elrakja az útból). Nekünk, pedagógusoknak elsősorban az a dolgunk, hogy megtanítsuk

a gyermekeket a saját szükségleteik kielégítésével járó munkafeladatok elvégzésére, megszervezésére.

A munka óvodáskor végéig játékos jellegű marad, csupán abban különbözik a játéktól, hogy többnyire külső irányítással folyik, együtt a felnőttekkel, amíg egy-egy munka jellegű tevékenységben el nem jutnak a készség szintjére, amikor már önállóan is végezhet munka jellegű feladatokat.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a kevésbé szorgoskodó, visszahúzódó gyermekek számára is tegye vonzóvá az egyes munkajellegű tevékenységeket.

A munka a gyermektől figyelmet, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. Munkavégzés közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükből.

A gyermekek szívesen, örömmel végzik az ilyen jellegű feladatokat, hiszen a munka, az együttműködés eredménye, a közösségért végzett tevékenység.

Alakítják, formálják a humánus emberi magatartást. Elvezetnek egy aktív, alkotó életformához, amelyben egyedül és együtt munkálkodni jó!

A szülők figyelmét is hívjuk fel a gyermek saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.

Önkiszolgálás, naposság:

Az önkiszolgálás a gyermek saját szükségletének kielégítésére szolgál. A gyermekek szívesen végzik, elsajátítják a kiszolgálás alapvető feladatait. Később erre épül, ebből indul ki a naposi munka.

Óvodánkban fontos szerepe van a naposi munkának. A középső és a nagy csoportban a naposi munka szervezése fontos tevékenység. A gyermekek szívesen végzik ezt a munkát.

A naposi munka nem kötelező, sőt, jutalom a gyermekek számára, kiválasztásuk a délelőtti folyamán megtörténik a csoport szokásainak megfelelően.

Követendő szempont, hogy az étkezéshez szükséges eszközöket hiánytalanul és esztétikusan helyezzék el. A naposok nyugodtan étkezhetnek, hiszen az étkezés alatt önkiszolgálás folyik, étkezés végén a naposok feladata a rendrakás. A naposi munka bővítésénél érvényesül a fokozatosság elve.

Egyéni, alkalmoszerű megbízatások:

Az egyéni megbízások a gyermekek önállóságához, képességeikhez igazodnak. Lehetnek csoporton belül és kívül végzett feladatok.

Alkalmoszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek.

A nap folyamán számtalan lehetőség nyílik arra, hogy a feladatvégzéshez szükséges készségek, tulajdonságok kialakulhassanak, tovább fejlődhessenek.

A teremben és az udvaron az évszakoknak megfelelő tevékenységek:

Az étkezéshez, játékhoz, foglalkozáshoz, az alváshoz a csoport szokásait követve rendezik át a csoportszobát a gyermekek és a felnőttek közösen.

A játékrendezés is közös tevékenység, minden játéknak, eszköznek megszokott helye van, így a rendrakás rövid időt vesz igénybe.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

A csoportszobai csíráztatás, a rügyeztetés, a virágoskert és a magaságyás beültetése, folyamatos gondozása, télen a madarak etetése, itatása, az udvartakarítás (gereblyezés, falevelek összegyűjtése, hó seprés), a hulladék szelektív gyűjtése is egy-egy munkafeladat. Örömmel végzik a gyermekek, közben ismereteik bővülnek az adott témakörben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ meg kell tanulni, dönteni, hogy melyik eszközre van szüksége a játékhoz, mert a sok eszköz túlszűfolttséghez, káoszhoz vezet;
- ✓ önállóan kell elrendezni az eszközöket, a megkezdett munkát be kell fejezni;
- ✓ szívesen végezzenek munka jellegű tevékenységet, önállóan szervezzék azt meg, ha szükséges, munkájuk során működjenek együtt, osszák meg a munkát
- ✓ szívesen vállalkozzanak egyéni megbízásuk elvégzésére;
- ✓ segítsenek egymásnak, a kisebbeknek;
- ✓ a naposok önállóan, igényesen, esztétikusan végezzék munkájukat.
- ✓ kialakul bennük a mások által végzett munka megbecsülése.

6.3. Tanulás

Céljaink:

- ✓ A gyermek képességeinek, fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
- ✓ a 3-7 éves korú gyermekek kognitív, érzelmi és szociális érési folyamatának segítése, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakítása, életkornak megfelelő korrekció és prevenció.

Feladataink:

- ✓ A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének megteremtése, kreativitásának erősítése
- ✓ Személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek személyiségfejlődésének elősegítése
- ✓ A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve által az értelmi képességek fejlesztése.
- ✓ Problémamegoldó, kreatív gondolkodás megalapozása.
- ✓ A kíváncsiságot felkeltő, sokoldalú cselekedtetés során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása által az egyszerű gondolkodási műveletek fejlesztése.
- ✓ Az érzékelés. Észlelés, mozgás összekapcsolása.
- ✓ A gyermekek eljuttatása az önkéntes tanulástól a szándékos tanulás vágyához.
- ✓ Az iskolai tanuláshoz szükséges akarat tulajdonságok alapjainak lerakása.
- ✓ Differenciált bánásmóddal, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, személyre szabott pozitív értékeléssel, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, játékos tevékenyttetéssel az elemi, mennyiségi ismeretek megalapozása.
- ✓ Gyermekekben rejlő erősségek feltárása, fejlesztése.
- ✓ Kiemelt figyelmet igénylő gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A tanulás legtágabb definíciója: minden újnak az elsajátítása. Ebben a korban a gyermekek igen fogékonyak minden új iránt, minden téren sokat tanulnak, különböző területeken készségeket sajátítanak el.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás:

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Pedagógiai programunkban a tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Helyi pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzéseként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.

A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.

A gyermekeket érő természetes ingerek az életben sem szelektálódnak, tehát az óvodai nevelési gyakorlatban sem választjuk szét mereven a foglalkozási ágakat (nem is lehet!). A játék és a tanulás óvodáskorban teljes mértékben összekapcsolódik.

Azokat a tapasztalatokat, amelyeket a gyermek közvetlenül vagy közvetve szereznek, elősegítik az őket körülvevő világ megismerését. Mindaz, ami az óvodai élet egész napi folyamatában – spontán vagy szervezett formában – integrálódik a tanulás szervezeti kerete, formája.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kiránduláson az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson, kötött vagy kötetlen időkeretben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Az óvónő által tervezett téma több szempont szerinti „körbejárása”.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében szervezett tevékenység.

Fontos, hogy a gyermek személyisége életkorához, egyéni képességeihez fejlődjön, hiszen más-más tempóban haladnak, jutnak el a számukra várható szintre.

A tanulásra egész nap folyamán lehetőség van.

A tanulás munkaformái egyéni, mikrocsoportos vagy frontális. Ezt a témától és a nevelési céltól függően alkalmazza az óvodapedagógus.

A differenciált fejlesztő foglalkozás egyéni vagy mikrocsoportos.

Óvodánkban a tanulás kötetlen formában történik. Kivétel ez alól a szervezett mozgásfejlesztés, mesélés valamint azok a programok, amelyeken az egész csoport részt vesz: kirándulás, színház..

A kötetlenség egyéni vagy mikro csoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez.

A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik.

A gyermekek részére a tanulási folyamat önkéntes: de ez az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán. Előbb-utóbb el kell érni, hogy a gyermekek a megkezdett feladatot befejezzék, válják szokássá, hogy nem torpannak meg az első akadálynál. Az önkéntesség nem jelenti az állandó távolmaradás elfogadását.

A kezünkben számtalan eszköz van, mellyel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt az együttes tevékenységben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is a nevelés általános célú megvalósítására törekszünk.

Olyan tevékenységeket biztosítunk, melyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikeresen meg tudja oldani. A terhelhetőséget a biológiai állapotához mérjük, az elvárásokat a fejlődés üteméhez szabjuk. A sérült gyermekek számára fokozottan szükséges a személyre szóló figyelem, az akarat, a tanulási szándék erősítése, a motiváció alkalmazása.

A számukra biztosított fejlesztő foglalkozás egyéni vagy mikrocsoportos.

Minden esetben gyógypedagógus végzi a fejlesztést a szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően.

6.4. Verselés, mesélés

Cél: a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

A mese, vers az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő szórakozás, mulatság. A mesélés, verselés, a bábszínház, a verses szöveggel kísért játék az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége.

Pihentet, táplálja a képzeletet és megismerteti a gyermekeket a nemzeti műveltség kultúrkincseinek örökbecsű műveivel, miközben teljes világképet ad.

Interkulturális értékeket közvetít.

Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyermekek lelki, szellemi, erkölcsi, esztétikai értékeinek kialakításához, fejlesztéséhez. A különleges kifejezéseket, szófordulatokat az ismétlések következtében a gyermekek megtanulják, játék, beszéd közben használják, így gazdagodik szókincsük és fejlődik nyelvi kifejezőképességük is.

A mesében minden megvalósítható, elképzelhető, az eseményeket a varázslat irányítja és a gyermek szívesen lép be ebbe a csodavilágba.

Szüksége van a mesevilág bejárására, jólesik neki, a mese erkölcsi tartalma pedig segít az erkölcsi rend tudatosulásának kialakításában, a szocializálódásban.

A gyermek teljesen beleéli magát a történetbe. Együtt szenved át a hőssel a megpróbáltatásokat, együtt győzedelmeskedik vele, amikor a jó elnyeri jutalmát.

A tündérmesék mostohái, boszorkányai, az alvilág felkavarja ugyan, de bátorítják is a gyermeket, mert képileg kitalálják, megformálják, kivetítik alaktalan szorongásaikat, vágyaikat. Sugallja, hogy tartalmas életet bárki elérhet, ha nem futamodik meg a veszélyek elől, igazi identitáshoz csakis rajtuk keresztül vezet az út.

A mesélés, verselés által fejlődik a gyermek gondolkodása, fantáziája, a mese szálait tovább fűzhetik, cselekményét felfedezhetik.

A versben a játék, szöveg és dallam-mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot, ami a gyermeket magával ragadja, fejleszti ritmusérzésüket és hallásukat.

Rajzaikban gyakran illusztrálják a mese szereplőit, eseményeit. A kedvelt, ismert mese alapja a dramatizálásnak, bábozásnak.

Feladataink:

- ✓ biztonságos önkifejezés megalapozása, nyelvi kifejező képességeinek fejlesztése, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel
- ✓ irodalmi érdeklődés felkeltése igényesen összeállított megfelelő irodalmi élmények, művek nyújtásával

- ✓ a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének figyelembevételével, igényesen összeállított irodalmi anyag közvetítése: népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek beépítése a mindennapokba
- ✓ teremtsünk alkalmat a kedvelt mese, vers-mese, vers elsajátítására, elbábozására, elmondására
- ✓ adjunk lehetőséget a gyermekek által kitalált történetek elmondására, másfajta cselekményszövekre, befejezésre is
- ✓ tegyük igényné, hogy otthon a szülőktől is kérjék, várják a mesét, a közös élményt
- ✓ keltsük fel a gyermekek érdeklődését a színház, bábszínház, múzeum iránt is
- ✓ az irodalom eszközeivel fejlesszük erkölcsi érzelmeiket, értelmi képességeiket

Változtatatosan állítsuk össze az irodalmi foglalkozások anyagát. Kapjon helyet a mondóka, vers, verses-mese, mese, bábjáték, dramatizálás, elbeszélés, folytatásos történet is.

A napi tevékenység folyamán többször is mondjunk – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset.

A mese mindennap kapjon helyet a nevelés folyamatában, mivel az képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodapedagógusok pedagógiai programunk megvalósítása során - az óvoda gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve - helyezték előtérbe a magyar gyermekköltészet, a magyar népmesék, a népi dalkai hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit.

A simogatók, tapsoltatók, ujjszámlálók, lovagoltatók, hangutánzók stb. – mozgással kísérvé ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. A környezetről, természeti jelenségekről, időjárásról szóló természet, környezet megjelenítő, az ünnepekhez kötődő irodalmi alkotásokat is közvetítsük a gyermekeknek.

A magyar népmesék központi szerepet kapjanak a kezdeményezések körében. A kiválasztott mesék között legyenek állatokról szóló mesék, egyszerű szerkezetű láncmesék, tréfás, tündérmesék és verses-mesék. A népköltészeti alkotások mellett helyet kapnak az anyagban magyar íróink, költőink gyermekek számára írt alkotásai, elbeszélései mellett a világirodalom jeles alkotásai.

Kapjanak helyet a könnyebb hangnemű, humoros, tréfás versek is. Olyan irodalmi műveket válasszunk, ami a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő, ami hangulatával, ritmusával, cselekményével magával ragadja képzeletüket, fantáziájukat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ szívesen és örömmel hallgatják a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséit.
- ✓ kéri a jól ismert vers, mondóka ismétlését
- ✓ a mese szereplői, cselekménye megjelenik a játékban, szívesen báboznak, dramatizálnak, tovább fűzik a mese cselekményeit
- ✓ a különleges kifejezéseket, szófordulatokat megtanulják, játék, beszéd közben használják, beépítik a kitalált történetekbe, bábozásba
- ✓ a könyvek képeit hosszasan nézegetik, beszélnek róla, történeteket találnak ki hozzá, vagy kéri, hogy meséljék el
- ✓ óvják a könyvek épségét

- ✓ kedvenc mese, versköteteket felismerik, benne a képről az ismert művet is
- ✓ az irodalmi művekről önálló véleményt nyilvánítanak
- ✓ örömből, szívesen verselnek, mesélnek, báboznak
- ✓ a kedvelt mese szereplői, helyszíne, cselekménye rajzaikban is gyakran megjelenik

6.5. Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: az ének és zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra, gyakorlásra való képesség megalapozása. A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus mozgásának fejlesztése.

Az óvodáskorú gyermek sokoldalú fejlődését sokféle tevékenység segíti elő. A tevékenységek sorában fontos szerepet tölt be a zenei nevelés. Törekvésünk a népi kultúra különböző területének adaptálása a nevelési terület tartalmába. Néphagyományunkban a nyelv és a dallam tökéletes egységet alkot. A zene hatása olyan emberformáló erő, amely az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyra teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja az ízlését és magatartását. A hangmagasság, ritmus és mozgás fizikai ingerek, mégis összhatásukban lelki jelenséggé, pozitív viszonyulássá, örömmé válnak. A dalok éneklése, hallgatása fejleszti a gyermek érzékenységet, fogékonyságát, színessé teszi érzelmvilágát. Zenehallgatásnál, ha nem is érti pontosan a szöveget, átérzi a dallam hangulatát: szomorúságát, humorát, feszültségoldását. A zenei nevelés az értelemre is hat. A zenei fogalompárok megértése összpontosított figyelmet, pontos megfigyelést kíván. Az összehasonlítás értelmi folyamata, a gondolkodás ugyanúgy megy végbe, mint egyéb foglalkozások alkalmával, a zenénél azonban a megértést nem kell szavakba foglalni, az cselekvéssel is kifejezhető. Az elvont gondolkodás, a fogalmak „megértése” áttevődik a képzeletre, a belső képekre és a „megértésre”. Az időben terjedő hangcsengést át tesszük térre és ez a „kondicionált reflex” lesz segítségére a gyermeknek a későbbiekben a kottaolvasásnál.

A dalok és játékok megtanulása az emlékezetet is fejleszti. A belső hallás és a képzelet az alapja a zenei alkotókedvnek. A már ismert dallamból, játékformából, ritmusból kedvet kap a gyermek, hogy maga találjon ki egy-egy dallamot. Ez fejleszti problémamegoldó gondolkodását.

A zene nemcsak kiváltja az érzelmeket, hanem fékezheti az indulatokat is, így hat az akarati fejlődésre.

Az énekes játék a szocializációt is elősegíti, amikor mindent egyszerre csinálunk, egy időben, egyforma mozgással. Ennek morális és művészeti hatása, öröme a társas kapcsolatok fejlődésében is érvényesül. A csoporthoz tartozás biztonságos érzése, az egyéni felelősség a közös éneklésért, a szép mozgásért, növeli a gyermek társai iránti vonzalmát, kapcsolatigényét. A testi fejlődést is természetes módon segíti az énekes játék. A zene lüktetése hat a koordinált mozgásra, az énekléstől a légzőkapacitás, a lüktetés, a folyamatosság szabályozott mozgást igényel. A laza, de rugalmas járás, tapsolás, játékos mozdulatok a gyermek egyensúlyérzékét fejlesztik.

A zenei nevelés az irodalommal, az anyanyelvi neveléssel van legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, dalok szövegének hangsúlyozását, ritmusát, hangsúlyait pontosan követi a dallam. Az ismétlődő mozdulatok által lelassított szavak a szép és pontos kiejtésre serkentenek. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik. A képzelet, a fantázia, a költői képeket, mesefigurákat színesíti.

Feladataink:

- ✓ a gyermek életkorának, fejlettségének figyelembevételével igényesen összeállított zenei anyag közvetítése
- ✓ teremtsünk alkalmat a kedvelt mondóka, dalos játék elmondására, eljátszására

- ✓ keltsük fel a gyermek zenei érdeklődését
- ✓ formáljuk zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát
- ✓ adjunk lehetőséget a dallamhoz kitalált szöveg, illetve a szöveghez kitalált dallam előadására
- ✓ használjuk fel a gyermek leleményességét, fantáziáját egy-egy mondóka vagy dalos játék eljátszásánál
- ✓ tegyük igénnyé, hogy a szülői házban is kérjék az együtt éneklést, a közös élményt
- ✓ a zene, a népi játékok, énekes játékok megkedveltetése
- ✓ a gyermekek zenei hallásának, emlékezetének, ritmusérzékének fejlesztése
- ✓ a mozgáskultúra fejlesztése
- ✓ hangszerek iránti érdeklődés felkeltése, hangszerek megismertetése, megszerettetése
- ✓ zenei élménynyújtás
- ✓ „zenét művelő, zenét értő és élvező” gyermeket kiművelni (Kodály Zoltán)
- ✓ a korcsoportnak megfelelő mozgás, illetve tánclépések gyakorlása

Állítsuk össze változatosan a zenei nevelés anyagát. Az évszakokról, környezetről, természetéről, időjárásról szóló, az ünnepekhez kötődő működő műdalok is kapjanak helyet a dalanyagban.

Legyen célunk a népi mondókák, énekes játékok, a jeles napokhoz, naptári ünnepekhez, az emberélet fordulóihoz fűződő énekes, mondókás, dramatikus népszokások játékos óvodai elsajátítása.

A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ örömmel hallgatják az éneket, a hangszeres játékot és gépzenét
- ✓ kéri a jól ismert játékdal, mondóka, műdal éneklését, mondását
- ✓ inspirálják egymást a zene aktív és passzív művelésére
- ✓ képesek felismerni és differenciálni a zenei hangokat, a tárgyi és természeti környezet hangjait
- ✓ relatíve gyorsan és tisztán rögzítve adják vissza a hallott zenei motívumokat
- ✓ képesek egyszerűbb és nehezebb dallamok megtanulására
- ✓ sikeresen összekapcsolják a dallamot, a ritmust és a mozgást
- ✓ szívesen énekelnek, mondókáznak foglalkozáson kívül is
- ✓ keresik a zenével kapcsolatos tevékenységeket
- ✓ átveszik a zene hangulatát
- ✓ örömmel utánozzák az óvónőt a közös tevékenységben
- ✓ jól rögzítik a mozgások egymásutánját
- ✓ akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása (taps, dobantás stb.)
- ✓ játékdal közben képesek irányváltásra, térbeli tájékozódásuk biztos, sikeresek az egyensúlyozó mozgások
- ✓ kitalálnak dallamot adott szövegre, vagy szöveget adott dallamra
- ✓ szívesen vállalnak szerepet a játékdalokban
- ✓ tudják a magas – mély, gyors – lassú, halk – hangos közötti különbségeket érzékelni
- ✓ ismerkedjenek meg néhány hangszerral és azok hangjával
- ✓ különböztessék meg az egyenletes ritmust a dal ritmusától
- ✓ tapsoljanak vissza ritmusmotívumokat

- ✓ zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus. Egyszerű táncmozgásokat kedvvel végeznek

6.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél: a vizuális kultúra alapelemeinek megismertetése, „intellektuális” látásmód megalapozása.

A rajzolás, mintázás, kézimunka a gyermekek egyik legkedvesebb tevékenysége.

A kisgyermekek fokozatosan ismerkednek meg a különféle anyagokkal, eszközökkel, és azok felhasználhatóságával. Nagyon sok gyerek itt találkozik először az ábrázolás eszközeivel, ezért már maguk az eszközök is felkeltik érdeklődésüket, ábrázolási, alkotási kedvüket.

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek mindennap végezzenek ilyen tevékenységet, hiszen ez az önkifejezés legjobb eszköze.

Fontos helyet foglal el a nevelés rendszerében. Hozzájárul a kézügyesség, a szem-kéz koordinációjának fejlesztéséhez. Nagy szerepe van az értelmi nevelésben is. Fejleszti a gyermekek színeképzetét, gondolkodását, emlékezetét, megfigyelőképességét, fantáziáját. A gyermekek munkái érzelmeket, lelkiállapotokat tükröznek. Minden alkalommal átéli az alkotás örömét, s ez sikerélményekhez juttatja őket. Munkájuk egyre szebb, esztétikusabb lesz. Meglátják mások alkotásainak szépségét is (esztétikai nevelés, szépség iránti vonzódás, ízlésfejlődés).

Az ábrázoló tevékenység összekapcsolódik a játékkal. Barkácsolás, kézimunka, olyan alkotások jönnek létre, melyeket felhasználhatnak a játékban. Így ez a tevékenység kitartó munkára ösztönöz.

Feladataink:

- ✓ a vizuális tevékenység során keltsük fel a gyermekek érdeklődését, tevékenységvágyát, juttassuk őket az ábrázolás élményéhez
- ✓ segítsük elő alkotó fantáziájuk kibontakozását
- ✓ alakuljon ki kézügyességük
- ✓ alakítsuk forma és színeképzetüket, képi fogalmazásmódjukat
- ✓ a gyermekek alkotását értéknek kezeljük, juttassuk sikerélményhez őket

Programunkban a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az anyagok megválasztását és az ehhez szükséges eszközöket alapvetően meghatározza az adott téma, illetve évszakok, ünnepi aktualitások figyelembevétele.

Rajzolás, rajzolgatás homokba, rajzlapra, a rajzlaptól eltérő nagyságú felületre, a gyermekek emlékezete, képzelete, érzelmei alapján. Ceruza, zsírkréta használata.

Festés: a festés eszközeinek, s azok használatának megismerése, gyakorlása. Képalakítás fantáziájuk alapján.

Mese-vers egy-egy részletének ábrázolása, mesehősökkel (emberábrázolás), tárgyak rajzolása, festése elképzelésük alapján. Színek keresése, természetes színhasználat. Emberábrázolás során törekedjenek a részformákra, próbálják a mozgást ábrázolni.

Agyag-gyurma felhasználásával képalakítás, emberalakok, állatok tárgyak, gyümölcsök formálása.

A mintázás technikájának elsajátítása. Díszítésük termésekkel, magvakkal.

Kézimunka, barkácsolás, ajándékkészítés. Dramatizáláshoz, bábozáshoz, játékhöz felhasználható eszközök készítése. Papírtépés, vágás, ragasztás felhasználásával képalakítás, díszítő munka.

Papírmunkák – hajtogatás. Különleges technikák (karcolás, gipszöntés, festés stb.).

Mindezek mellett megjelennek a magyar népi kismesterségeket őrző elemek „jeles napok jelképkészítő technikái: sodrás, fonás, szövés, varrás. Húsvétra tojás írókázás, díszítés, tojásfa készítés. Karácsony előtt adventi koszorú készítés, mézeskalács gyúrás, díszítés, pünkösdi koszorú készítés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ bátran, biztonságosan használják az ábrázolás eszközeit, szívesen és örömmel ábrázolnak
- ✓ képi formában jelenítik meg gondolataikat, élményeiket
- ✓ változatosan használják a színeket és a technikákat
- ✓ képalakításuk biztonságos
- ✓ munkájukon a tárgyak, a szereplők egyre felismerhetőbb formában jelennek meg
- ✓ biztonsággal használják a mintázás technikáit, térbeni formákat tudnak létrehozni
- ✓ szívesen végeznek díszítő munkát, megtervezik a díszítő elemek felhasználását
- ✓ tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- ✓ emberábrázolásukban jelenjenek meg a részformák
- ✓ rajzaikról tudjanak véleményt alkotni
- ✓ önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat (papírhajtogatás, nyírás, tépés, stb.)
- ✓ életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek műalkotásokat
- ✓ életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek népművészeti elemeket, szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.

6.7. Mozgás

Cél: Az egészséges életmód igényeinek és szeretetének megalapozása. A pszichomotoros készségek és képességek kialakítása a mozgásos játékok és feladatok során.

A kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

A mozgás tervszerű ráhatások összessége, amelynek a gyermeki szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése, a testi képességek kibontakoztatása (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), valamint a mozgáskészségek fejlesztése érdekében, tudatosan hatnak a gyermek szervezetére.

A gyermekek alapvető mozgásformái: a járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás, dobás. A tervszerű, rendszeres mozgás, kedvezően befolyásolja a szervezet működését, hozzájárul a légzőrendszer, a keringési rendszer, a csont- és izomrendszer teherbíró-képességének növeléséhez, az előforduló tartási hibák prevenciójához.

Mind az óvodában – akárcsak a családban is – gondoskodnunk kell az életkorunknak megfelelő mozgásformák kialakításáról, a mozgásigény kielégítéséről. Hiszen a mozgás fontos szerepet játszik az egészség (szomatikus, mentális és szociális) megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. Mindehhez kapcsolódóan a gondozás és az egészséges életmódra nevelés is szorosan hozzájárul hatásának fokozásához.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tervszerű mozgások során az óvodapedagógus sokféle ismeretet nyújt, a testgyakorlatok elsajátítása és gyakoroltatása során alakítja az erkölcsi tulajdonságokat (önuralom, akarat, fegyelmezettség, bátorság, közösségi szellem).

A tornának, játékos mozgásoknak teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell, hogy biztosítsunk.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Feladataink:

- ✓ keltsük fel a gyermekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatjuk őket
- ✓ az együttes mozgás során elégítsük ki a gyermekek életkori sajátosságának megfelelő mozgásigényét
- ✓ fejlesszük a gyermekek motoros képességeit
- ✓ a test általános erejének növelése
- ✓ mozgásgyorsaság és reakciógyorsaság fejlesztése
- ✓ állóképesség növelése
- ✓ mozgásérzék, egyensúlyérzék, mozgékonyság, hajlékonyság, lazaság stb. fejlesztése
- ✓ mozgásműveltség kialakítása
- ✓ mozgásjártasságok, mozgáskészségek kialakítása
- ✓ mozgásos cselekvések gazdaságos végrehajtási módjainak elsajátítása
- ✓ mozgásos cselekvések szép kivitelezése során
- ✓ a játék, a mozgás megszerettetése
- ✓ a gyermekek részére váljék biológiai és kulturális szükségletté a mozgás
- ✓ a rendszeres mozgás során a szervezet edzettsége és teherbíró képessége fejlődjön
- ✓ a játékos, élményekben gazdag mozgásformák fejlesszék a közösségi magatartást

- ✓ tegye lehetővé az egészséges életmód szokásainak kialakítását
- ✓ a különböző mozgásformák gyakorlása során juttassuk a gyermekeket örömhöz és sikerélményhez

Mindennapos együttmozgás:

A napirendbe beillesztett csoportos tevékenység, amely kiterjed a csoport minden tagjára és a játéktevékenység megszakítása nélkül az udvari játék, séta ebéd előtt és a délutáni játéktevékenységben javasolt.

A frissítő mozgás a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be. Ez a mozgás frissíti, edzi őket, elősegíti a mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Ezt a tevékenységet naponta legalább egyszer 10-20 perces időtartammal szervezzük. A frissítő mozgás középpontjában a mozgásos játékok állnak és kiegészülnek egy-egy gimnasztikai elem gyakoroltatásával.

Magába foglalja a láb- és tartásjavító torna rendszeres alkalmazását is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást
- ✓ Mozgásuk harmonikus, összerendezett, fel tudják venni a megfelelő ritmust
- ✓ Téri és időbeli tájékozódó képességük fejlett
- ✓ Kitartó mozgásokra is képesek, gyorsan reagálnak
- ✓ Egyensúlyozó-képességük megfelelő
- ✓ Koordinációs képességük (szem-kéz, szem-láb) az életkoruknak megfelelő fejlettségű
- ✓ Ismerik a labdafogást, a labda átadásának különböző módjait, képesek irányítani a mozgását
- ✓ Ismerik az alapvető kézi szereket
- ✓ Képesek betartani a szabályokat a játékos testnevelési gyakorlatok során
- ✓ Képesek szóbeli utasítás alapján gyakorlatokat végrehajtani

6.8. Külső világ tevékeny megismerése

6.8.1. Külső világ tevékeny megismerése:

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, az emberi kapcsolatok, a falusi környezet).

A tágabb- és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyereket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka néni példája elengedhetetlen.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa fejlődik a gyermek megfigyelő képessége, képzelete, gondolkodása, emlékezete. A környezet az öröklés mellett a fejlődés forrása is. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva nyújtunk új ismereteket, illetve mélyítjük a meglévőket. Eközben építhetünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

A fenntarthatóság pedagógiája széles dimenziókat átfogva, egységben foglalja a bolygónk és az emberiség kérdéseivel. Fogalmában benne van az, hogy a pedagógusnak neveltjeiben a jövő nemzedékében fokozott környezeti felelősséget kell ébresztenie. Ez eredményezi a gyermekek személyes felelősségük, elkötelezettségük erősödését és elmélyülését.

Mindenkit képessé kell tenni olyan cselekvésekre, melyek alkalmassá teszik arra, hogy részt vegyen azoknak a problémák leküzdésében, amelyek a közös jövőnket fenyegetik. Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Életformára, környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezettudatos magatartás és "Zöld szemlélet" alakítása fontos feladatunk.

Ennek érdekében környezeti nevelés munkacsoport működik az intézményben.

A gyermekek tevékeny részvételével megszervezzük a „Zöld jeles napjainkat”:

- Állatok világnapját (okt.04.)
- Madármegfigyelési világnapot (okt. utolsó hétvégéje),
- Újrapapír napját (márc.01.)
- Víz világnapját,(márc.22.)
- Föld napját,(ápr.22.)
- Méhek napját (ápr.30.)
- Madarak és fák napját,(máj.10.)

„Zöldítő programjainkat” szintén a környezettudatos magatartás formálásának megvalósítása érdekében szervezzük:

- *fogadj örökbe virágládát* - minden csoportnak saját virágládái vannak, ezekbe virágmagvakat, palántákat ültetnek, melyeket egész idényben gondoznak
- *fogadj örökbe madáretetőt* – minden csoportnak saját madáretetője is van, melyet szintén folyamatosan gondoz
- *autómentes napok* – családi napjainkra, „zöld jeles napjainkra” autómentes napot hirdetünk, mikor mindenki gyalog, vagy kerékpárral érkezik óvodába, ehhez meg kell nyernünk fő partnernek a szülőket.
- *szelektív hulladékgyűjtés* – már a csoportszobában is szelektív kukákat helyezünk el
- *magasággyások gondozása* – minden csoportnak magasággyása is van, melybe zöldeket természet a veteményezéstől, palántázástól a „betakarításig” minden munkafolyamat a gyerekek bevonásával történik. A termés közös elfogyasztása fokozza a sikerélményt.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondozzák és gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról. Gondoskodjanak a környezetükben található növényekről és állatokról. Legyenek természetszerető, természetvédő környezetbarát gyerekek, akik aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megóvásában intézményén belül és kirándulások során. Ítélik el a környezetszennyezést és maguk is tegyenek meg mindent, a megszüntetésére.

Az értelmi, nyelvi fejlődés mellett alakulnak ki a kultúrált élet szokásai, a helyes viselkedési formák, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyok.

A környezettel való ismerkedés a kisgyermek születését követő, a fejlődést alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

A nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, helyi népszokások felelevenítésével, megismertetésével.

Célunk, hogy a gyermek cselekvő módon fedezze fel környezetét, és olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi

hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

Feladataink:

- ✓ A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás megalapozása
- ✓ Ébren tartani a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíteni megismerési vágyaikat, tapasztalataikat, ismereteik gyarapításával
- ✓ A gyermeket körül vevő élő környezet megismertetése
- ✓ Az élő és élettelen környezeti tényezők között leglényegesebb összefüggések megvártatása
- ✓ A megszerzett ismeretek, tapasztalatok segítsék elő a koruknak megfelelő, biztonságos eligazodást a világban
- ✓ A gyermekek tevékenységét a megismerés öröme hassa át
- ✓ A környezetismeret átfogja egész életüket, minden tevékenységükre kisugárzik, az értelmi erők fejlődésére, az érzelmi, erkölcsi viszonyok alakulására
- ✓ A környezettel való ismerkedés:
 - az érdeklődésen alapuljon
 - mindig megfigyeléssel párosuljon
 - aktivitást váltson ki
 - hasson az értelmi erők fejlődésére, a szókincs gyarapítására
- ✓ Szeressék környezetüket és ragaszkodjanak hozzá.

A gyermekek szerezzenek koruknak megfelelő ismereteket a velük foglalkozó felnőttekről, a családról.

Játszanak és beszélgessenek a család legfontosabb szükségleteiről. Jelenítsék meg a szüleik foglalkozását.

Ismerjék meg az óvodai élet rendjét, az óvodában dolgozó felnőttek munkáját. Szerezzenek ismereteket a felnőtt foglalkozásokról. Legyen tapasztalatuk az orvos, a védőnő feladatairól. Tudják megnevezni az emberi testrészeket és gyakorolják önállóan tisztántartásukat.

Látogassanak a közeli intézményekbe. Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ismerjék a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi).

Figyeljék meg a napszakokat, az évszakokat. Az évszakok megismerésén keresztül lehetőség nyílik az időjárás, a természet jellemzőinek, változásainak, a színek, a fények, a formák szépségeinek alapvető megismerésére.

A növény- és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésére nevelés tartalmának.

Ismerjék fel környezetükben a tárgyak színeit, a színek világosabb, sötétebb árnyalatait.

Környezettudatos magatartás: természet szeretetének, tisztaságának, szépségének védelme iránti igény kialakítása. A környezetünk megbecsülése, rendben tartása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Ismerik lakásuk címét, tudják szüleik, testvéreik teljes nevét, szüleik foglalkozását
- ✓ Az óvoda környékén jól tájékozódnak
- ✓ Ismerik környezetükben lévő néhány intézmény nevét, helyét, rendeltetését

- ✓ A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Ismerik az egyes érzékszervek funkcióját, védelmének módját, igényesek testük tisztaságára
- ✓ Tartsák be a közlekedési szabályokat. Tudják, hogy a közlekedési eszközök az ember munkájaként készülnek. Ismerik a közlekedéshez kapcsolódó alapvető magatartási, és illemszabályokat
- ✓ Felismerik és megnevezik a napszakokat
- ✓ Különbséget tud tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét
- ✓ Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait
- ✓ Ismerik a növény szó jelentését. Ismerik a növények fejlődését, azok részeit. Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van
- ✓ Az általuk ismert állatokat csoportosítani tudják élőhelyük szerint. Megkülönböztetik a házi és vadállatokat
- ✓ Alakuljon ki a gyermekben a környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és a természethez való pozitív hozzáállás
- ✓ Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi és a néphagyományokat, szokásokat, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- ✓ Szeretik és védik a természeti értékeket.

6.8.2. A külső világ téri- formai- mennyiségi megismerése

A külső világ téri- formai- mennyiségi megismerésére nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Állandó kapcsolatban van a gyermek személyiségfejlesztésének valamennyi területével:

- ✓ A környezet megismerésére nevelés során szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak
- ✓ A gyermekek ábrázoló tevékenységei térbeli viszonyokat tükröznek
- ✓ A zenei nevelésben a dal vagy mondóka ritmusának számlálhatósága is kifejezi a matematikai jelleget
- ✓ A testnevelés foglalkozásokon is megismert matematikai eljárásokat, kifejezéseket, téri irányokat gyakorolnak
- ✓ Az irodalmi nevelés meséiben rejlő számosság állandóan ébren tartja a matematikai jellegű tapasztalatokat, ismereteket, azok nyelvi formáját
- ✓ A játék lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatok szerzésére, gondolkodás fejlesztésére

Az eredményes nevelés hatására a gyermekek egyre szívesebben vesznek részt matematikai jellegű tevékenységekben, tudnak véleményt mondani, kapcsolatot teremteni. Önbizalmuk növekszik, nő a figyelmük, erősödik akarataik.

A képességek fejlesztése megnyilvánul:

- ✓ a tapasztalásban
- ✓ az emlékezetben, a megértésben, az ítélőképességben

- ✓ a különböző matematikai jellegű tapasztalatok, ismeretek segítik a gyermekek eligazodását, tájékozódását a térben és a síkban ábrázolt világban
- ✓ az értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek logikus gondolkodásának alakítása segíti az iskolai matematikai feladatok megoldását
- ✓ a gyermekek megismerkednek néhány matematikai eljárással, módszerrel, amelyeket különböző játéksituációkban már alkalmaznak
- ✓ az érzelmi, az akarati, a közösségi tulajdonságok fejlesztése során a gyermekek hozzászoknak a közös és irányított tevékenységekhez, a pontos feladatvégzéshez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják
- ✓ képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére
- ✓ hosszúság jellegű mennyiségeket össze tudnak mérni
- ✓ elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet
- ✓ tárgyakat meg tudnak számlálni 10-ig
- ✓ azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat
- ✓ különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatnak
- ✓ a tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgáljon
- ✓ értik és követni tudják a térbeli és síkbeli irányokat, helyzeteket

7. DIFFERENCIÁLÁS INKLÚZIÓ INTEGRÁCIÓ

Differenciálás:

Mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat.

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és tudjon kibontakozni.

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnőek. A gyermekek legtöbbször ingerszegény környezetből jön az óvodába, ezért értelmi képességeik elmaradnak az életkoruknak megfelelő szinttől. Értelmi képességeiknek, tanulási készségeiknek fejlesztését még hatékonyabbá kívánjuk tenni.

Inklúzió:

A „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv nevelésünk minden mozzanatában érvényesül. Elfogadjuk, befogadjuk a „másságot”.

Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Integráció:

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad. Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

7.1.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a)

különleges bánásmódot igénylő gyermek

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek

b)

hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

(a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint) Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető, hiszünk minden gyermek fejleszthetőségében
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.

- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

Céljaink:

- ✓ prevenció – a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése
- ✓ a fejlesztés érdekében nagyon fontos, hogy ezek a gyerekek rendszeresen járjanak óvodába

Feladataink:

- ✓ az egyéni képességeik megismerése alapján, egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztésük.
- ✓ Minden óvónő feladata a csoportjában - gyermekenként – a felmerülő probléma okainak feltárása
- ✓ Az okok megszüntetésére egyéni célok kitűzése

7.1.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartási Nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekek problémájának feltárása érdekében, a Pedagógiai Szakszolgálathoz kell fordulnunk. Szakvéleményük alapján az óvodapedagógusok végzik egyéni fejlesztésüket, és csoporton belüli differenciált fejlesztésüket egyaránt.

7.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek:

A Nkt. értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A gyerekek bevonása csoportba egy erőteljes üzenet a társadalom felé az, hogy mi minden embert értékelünk. Ezek a gyerekek sikeresek lehetnek a csoportban, ha a baráti kapcsolataiban, játékában, munkájában egyenrangú társnak fogadják el.

Óvodánk felvállalja a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, amennyiben intézményünk kijelölt óvoda.

A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott fejlesztési tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal és a logopédussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve.

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek szakvéleményben foglalt heti egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztését jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberek látják el, megbízási szerződés alapján.

Az gyógypedagógus által elkészített egyéni fejlesztési tervet a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodapedagógusok megismerik, a gyógypedagógussal közösen értelmezik, a gyógypedagógus ajánlása alapján a napi tevékenységekbe beépítik.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység elvei:

- ✓ a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- ✓ a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának mértéke határozza meg
- ✓ terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:

A fejlesztés céljait a gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Feladataink:

- ✓ az érzékszervi és/vagy értelmi fogyatékoságból fakadó kompenzálása vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával
- ✓ törekedni kell e különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- ✓ fejleszteni kell, az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat

- ✓ vegyük figyelembe a gyermek:
 - életkorát
 - pszichés és egészségi állapotát
 - képességeit, kialakult készségeit
 - meglévő ismereteit
 - családi hátterét
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermek számára biztosítjuk:
 - az egyéni szükségleteikhez igazodó fejlesztő játékokat, eszközöket
 - annak felismerését és megélését, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes
 - szükséges szervezeti keretek kialakítását egyéni foglalkoztatásukhoz
 - az óvoda pedagógusainak, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatását, együttműködést
- ✓ eredményként értékeljük a gyermek önmagához mért fejlődését, erről szükség szerint akár napi rendszerességgel tájékoztatjuk a szülőket

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek:

Feladataink:

- ✓ a megtanult mozgás alkalmazására nevelés
- ✓ biztosítani a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó)

Látássérült gyermek:

Feladataink:

- ✓ a gyermek segítése játékban, önkiszolgálásban
- ✓ az eszközök kiválasztásában elsődleges szempont a jól tapinthatóság
- ✓ a környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása
- ✓ a finommozgás fejlesztése
- ✓ a kézügyesség fejlesztése
- ✓ a hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- ✓ a tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket

Hallássérült gyermek:

Feladataink:

- ✓ a hallókészülék használatának elsajátítása (óvodapedagógus)
- ✓ a beszédértés, szókincs, sajról olvasási készség fejlesztése.

- ✓ a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- ✓ a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.
- ✓ szurdopedagógus szakember fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában tudja megvalósítani.

Értelmi fogyatékos gyermek:

Feladataink:

- ✓ Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről
- ✓ A spontán tanulást, az együttműködést, segítik azok a közös élmények, tapasztalatok
- ✓ a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, mód-szerek, szervezeti keretek biztosítása
- ✓ Beszéd fogyatékos gyermek:

Feladataink:

- ✓ módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelem-bevételével,
- ✓ a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére,
- ✓ anyanyelvi nevelés, a nagymozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- ✓ speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását logopédus végzi kiegészítve egy fő nyelv- és beszédfejlesztő óvodapedagógus munkájával. Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával, valamint speciális szakember segítségével valósítható meg.

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek:

Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiségfejlődésnek egészét átható, úgynevezett pervazív zavar.

Feladataink:

- ✓ Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- ✓ Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.

- ✓ Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.

7.1.3. Kiemelt tehetséges gyermekek nevelése:

Óvodánk törekszik arra, hogy képességeinek megfelelő fejlesztést kapjanak azok a tehetséges gyermekek, akik valamilyen képességterületen kimagasló érdeklődést, motivációt, kiemelkedő eredményt mutatnak.

Feladatunk:

- ✓ A tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a képességek kibontakoztatása, a tehetségek gondozása és fejlesztése

Tehetségüket feltételező területek szerint lehetnek:

- ✓ kiváló rajzkészség, kézügyesség
- ✓ zenei hallás, ritmusérzék
- ✓ természetismereti témakör
- ✓ matematikai képesség
- ✓ anyanyelvi, kommunikációs képesség
- ✓ testi ügyesség, harmonikus mozgás, tánc

A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

Az igények és a lehetőségekhez mérten tehetségműhelyt szervezünk, melyről adott nevelési évre az intézmény éves munkaterve rendelkezik.

8. A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása azt az emberi jogot testesíti meg, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, fogyatékosságára tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában.

Az esélyegyenlőség felé megtett első, legfontosabb lépés az együttnevelés.

Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben, átlagos jellemzőkkel mérve, eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget.

Az elfogadás mércéjét az mutatja, hogy valaki mennyire hajlandó – a saját értékelése alapján – például egy sérültet, fogyatékos, szociálisan hátrányos helyzetű, kultúrában elmaradott személyt társadalmilag egyenértékű emberként elismerni, megérteni és befogadni.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

- ✓ Az intézményen belül a szegregációmentesség elvének érvényesítése.
- ✓ Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

- ✓ Igazolatlan hiányzások csökkentése.
- ✓ A halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmód biztosítása, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek igénybevétele.
- ✓ A nevelőmunkában kiemelt figyelemmel nyomon követjük a gyerekek fejlődését.
- ✓ Bizalmat, szeretetet, elfogadást nyújtó befogadó környezet biztosításával elősegítjük beilleszkedésüket.
- ✓ A szülőkkel való együttműködést a család ismeretére, igényeire építjük.
- ✓ Az óvodai programokba, rendezvényekbe bevonjuk a szülőket is.

Céljaink:

- ✓ Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- ✓ Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- ✓ A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeikhez mérten
- ✓ Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Az óvodapedagógusok feladata

- ✓ A pedagógus alapvető feladata, hogy nevelő munkája során figyelembe vegye a gyermek egyéni képességét, fejlődésének ütemét, szocio-kulturális helyzetét és fejlettségét, fogvatékosságát, segítse a gyermek képességeinek kibontakoztatását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását.
- ✓ Kötelessége, hogy a gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön.
- ✓ A pedagógusnak közre kell működnie a gyermekvédelmi feladatok ellátásban, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- ✓ Feladata, hogy a szülőkkel a gyermeküket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tart szükségesnek.
- ✓ Kötelessége, hogy a gyermekek emberi méltóságát, és jogait tiszteletben tartsa.
- ✓ A pedagógus figyeljen minden olyan változásra, amely arra utalhat, hogy a gyermekkel valamilyen rendellenes dolog történt
- ✓ A problémák megszüntetése érdekében beszélgesse el a szülővel, végezzen családlátogatást. Tegyen javaslatot a gyermek orvosi, pszichológiai vizsgálatára, ha azt indokoltnak látja.
- ✓ A felmerülő problémákat jelezze az óvodavezető felé, hogy a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek intézményünkben:

- ✓ a gyerekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesül
- ✓ speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek igénybevétele a problémáknak megfelelően
- ✓ rendszeres kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkel, hogy a gyerekek érdekében megnyerjük támogatásukat, együttműködésüket
- ✓ családlátogatások keretében segítjük a gyermekek szociális helyzetének feltárását

- ✓ a szülők felvilágosítása a lehetséges kedvezményekről, a szociális hátrányok mérséklésére szolgáló támogatási lehetőségekről
- ✓ minél sokoldalúbb élmény és tapasztalatszerzés biztosítása kulturális programok, kirándulások során

9. ÓVODAI INTEGRÁCIÓS FEJLESZTŐ PROGRAM

A hátrányos illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtése, fejlesztése érdekében Óvodai Integrációs Programot működtetünk.

A Helyi Óvodai Integrációs Program céljai:

- ✓ Minden HH és, HHH gyermek 3 évesen óvodába kerüljön
- ✓ Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-7 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez.
- ✓ Kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése
- ✓ Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- ✓ Csökkenjen az igazolatlan óvodai hiányzás
- ✓ Hatéves korra a gyerekek többsége rendelkezzen az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességekkel, és készségekkel

A Helyi Óvodai Integrációs Program alapelvei:

- *A család, az emberi, a gyermeki jogok tiszteletben tartásának elve*

A családok elvárásait, szokásait, hagyományait figyelembe vesszük pedagógiai programunk megvalósításában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek véleményalkotási jogát, biztosítjuk személyi és adatvédelmét.

- *A tolerancia elve*

Valamennyi együtt járó gyermek körében fellelhető eltérő kultúra, életmód, szokásrendszer kölcsönös elfogadása.

- *Az esélyegyenlőség megteremtésének elve*

A szociális hátrányokból fakadó hátrányok csökkentése, segítségnyújtás a rászoruló gyermekek részére.

- *Az empátia elve*

Az etnikai kultúra, norma, szokásrendszer megértése, az identitászavarok kezelése.

- *Az életkori sajátosságok figyelembe vételének elve*

A családi nevelésből fakadó eltérésekre tekintettel a játék, az utánzás, a szülői, az óvónői minta szerepének, a játékosság és aktivitás elvének érvényesülése.

- *Egyéni eltérésekre figyelés elve*

A családi nevelésből és öröklött hajlamokból fakadó testi, lelki, szociális igények figyelembe vétele. Ismert, hogy egyes társadalmi csoportoknak kevesebb lehetőségük van életmódjuk megválasztására, kisebb arányban vesznek igénybe egészségügyi vagy közoktatási-közművelődési szolgáltatásokat, a munkanélküliség következtében beszűkült életlehetőségeik adódnak, egészségtelen lakáskörülmények között élnek stb.

Mindezekre gondolva az óvodai egészségnevelés programját, a szülőkkel való bánásmódot, a táplálkozási ajánlásokat, az otthoni életmódra vonatkozó tanácsokat az óvodásgyermekek családjának egészségi esélyeihez kell szabni.

Az egészségügyi szükségleteket és lehetőségeket a nevelési tanácsadásaink során tüzetesen kell mérlegelnünk, megtalálva a legjobb lehetőséget arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére.

A Helyi Óvodai Integrációs Program hatóköre:

Az óvodába járó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kiknek mindenkori létszáma az óvoda nyilvántartásában kerül kimutatásra. A kimutatás fellelhetősége: intézményvezető irodában.

A Helyi Óvodai Integrációs Program jellemzői:

- ✓ gyermekközpontú és családorientált szemlélet,
- ✓ olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymás kiegészítőnek tartja.

10. GYERMEKVÉDELEM

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával foglalkozik.

Az intézményben a csoportvezető óvodapedagógus látja el a gyermekvédelmi feladatokat.

Minden gyermeket érintő döntésben „a gyerek mindenképp felett álló érdekeit” kell figyelembe venni.

A gyermekvédelmi munka központi gondolata a megelőzés.

Az óvodai gyermekvédelem célja:

Feltárja a családokban előforduló problémákat, gondokat, s a lehetőségekhez képest segíti a gyermekek – családon belül – megfelelő testi, lelki és erkölcsi fejlődését.

Az óvodapedagógusok a csoportokban észlelt problémáról beszámolnak az óvodavezetőnek, közösen családlátogatást tesznek veszélyeztető okok feltárása érdekében. Amennyiben az intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását.

Az óvodában a szülők által jól látható helyen közzé tesszük azon gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények nevét, címét, ahonnan segítséget kérhetnek.

Elsődleges feladatunknak tekintjük, hogy a szülők bizalommal forduljanak hozzánk, és ha módunkban áll messzemenőig segítjük a probléma megoldását.

A településen működő családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival optimális kapcsolatot alakítottunk ki, a két intézmény között a jelzőrendszer jól működik.

11. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

11.1. Az óvodai felvétel rendje

Az óvodai felvételt minden év április 20-tól május 20-ig terjedő időszakban beiratkozás előzi meg, az óvodai jelentkezés módját, pontos időpontját a határidő előtt 30 nappal nyilvánosságra hozza a fenntartó.

A 3. életévét augusztus 31-ig betöltött gyermeket a szülő köteles beíratni, ill. az óvoda felvenni a nevelési év első napjától kezdve. Az óvodavezető értesíti a fenntartót, ha a gyermeket nem íratják be az óvodába.

A gyermekek felvételéről az óvodavezető dönt.

Az óvodai felvételtől vagy elutasításról a szülő az óvodavezető határozata alapján értesül.

11.2. Az óvodába lépés feltétele

Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, (férőhely esetén) aki a harmadik életévét a felvételtől számított féléven belül betölti, és a szülő, vagy törvényes képviselő kérte a gyermek felvételét. Sajátos nevelési igényű gyermek a szakértői vélemény alapján vehető fel.

11.3. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek beiskolázására a 2011. évi CXC. Köznevelési törvény alapján kerül sor.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.

Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé.

A szülők minden év január 31-ig írásban kérelmezhetik az Oktatási Hivataltól az - augusztus 31-ig a hatodik életévüket betöltő gyermekük esetében - a tankötelezettség kezdési időpontjának elhalasztását, óvodai nevelésének 1 évvel történő meghosszabbítását.

A tanköteles kort, vagyis a hatodik életévét elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról az Oktatási Hivatal dönt.

Az Oktatási Hivatal döntése kötelező: amennyiben a szülő/gyám kérte, hogy gyermeke további egy nevelési évig óvodában maradjon, vagy hogy tankötelezettsége teljesítését hatéves kora előtt kezdhesse meg, és ezt a kérelem, a benyújtott igazoló dokumentumok, és a szükség szerint kirendelésre kerülő szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az Oktatási Hivatal engedélyezi, utóbb a döntés kérelemre történő visszavonására nincs lehetőség.

12. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.

A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban, abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb, amelyben a nyolcadik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdheti a tankötelezettség teljesítését. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

A testi, lelki és szociális érettség közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermekeknél

- ✓ Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;

- ✓ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;

- ✓ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- ✓ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érhető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;

- ✓ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükséges, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

- ✓ Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;

- ✓ Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

13. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYAI ÜNNEPEI RENDEZVÉNYEI

Óvodánk hagyományai, ünnepei, rendezvényei színesítik a gyerekek óvodai mindennapjait, lehetőséget adnak a néphagyományok megismertetésére.

Az ünnepekhez kapcsolódó változatos tevékenységekkel, dalos játékokkal, versekkel, mesékkel, együttjátszással, tervezgetéssel segítjük, hogy a gyerekek fokozatosan ráhangolódjanak az ünnep tartalmára.

Az ünnepi előkészület tevékenységi lehetőségei: dalos játékok, mondókázás, mesélés, sütés, ajándékkészítés, rajz, kézimunka, csoportszoba díszítése, asztali dísz készítése, közös játék, kirándulás.

Az ünnep jó hangulatú együttlétet kell, hogy legyen, a gyerekek számára vonzó programokkal. Minden legyen „más,” mint a hétköznapiakban, a külsőségek és a tartalom harmonikusan kapcsolódjanak össze.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat, ezért ünnepek előtt közösen tervezzük, szervezzük az óvodára és a szülőkre váró feladatokat.

Fontos, hogy a gyermekek érezzék az ünnep nem csak óvodai esemény.

A ritmusok folyamatát az évkör-évszakok köre ünnepkörök tervezésénél a helyi valóságnak, sajátos körülményeknek, szokásoknak megfelelően változtattuk.

Programunkban a helyi hagyományok köré tervezzük és szervezzük az ünnepköröket.

Hagyományaink:

- ✓ a csoporton belül közösen köszöntjük a gyermeket névnapján, születésnapján
- ✓ minden tavasszal baba-mama klubot szervezünk a beóvodázás megsegítése érdekében
- ✓ családi napot szervezünk a szülők, testvérek részvételével
- ✓ nagycsoportosainkkal részt veszünk a településen megrendezett március 15-i ünnepségen
- ✓ ünnepi műsorral készülünk karácsonyra, anyák napjára és a csoportonként megtartandó évzáró ünnepre, illetve ballagásra
- ✓ a karácsonyi ünnepségre meghívjuk a nagycsoportos szülőket és a külső partnereink képviselőit
- ✓ a gyermeki élet hagyományos ünnepei:
 - mikulás
 - karácsony
 - farsang
 - húsvét
 - gyermeknap

Az ünnepekre való készülődés lehetőséget teremt a népi hagyományok felelevenítésére, a jeles napokhoz kapcsolódó szokások megismerésére, a népi és kézműves technikákkal való ismerkedésre.

13.1.A program tartalmát meghatározó ünnepek, hagyományok

Jeles napok, ünnepek

Advent ünnepi készülődés
Mikulás december 6.
Karácsony december 24, 25, 26.
Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
Március 15. nemzeti ünnep
Víz világnapja március 22.
Föld napja április 22.
Húsvét- az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
Madarak és Fák napja május 28.
Anyák napja május első vasárnapja
Gyermeknap május utolsó vasárnapja
Csoportok évváró ünnepségei
Ballagó gyermekek búcsúztatása

Hagyományos családi rendezvényeink

OVI – nap (nyílt nap)
Családi Napok
Óvodai életünk része, hogy megünnepeljük az óvodánkba járó gyermekek név, illetve születésnapját.

13.2. Tématervek ajánlása a pedagógusok tervezőmunkájához

„Ősz szele zümmög...”

Szeptember 1-2 hét: Óvodás vagyok
Szeptember 3-4 hét: Szüret /szüret, betakarítás/
Október 1. hét: Szent Mihály hét
Október 2-3 hét/őszi kirándulások, gyűjtögetés, madárfészek megfigyelés, öltözködés/
Október 4. hét: „Tök jó hét”
November 1. hét: „Egészséges, mint a makk” /egészségvédelem, testünk/
November 2-3 hét: Márton
November 4. hét: Mi leszek, ha nagy leszek? /Felnőttek munkája/

„Hull a hó, hull a hó...”

December 1. hét: Tele puttony /Mikulás várás/
December 2-3 hét: Angyalváró /karácsonyi készülődés, család téma/
Január 1. hét: „Csússzunk”- A tél örömei
Január 2. hét: „Hallgat az erdő” /téli erdő megfigyelése, erdei állatok és etetésük, erdész, vadász, favágó munkája télen
Január 3. hét: „Didergő” /öltözködés, időjárás megfigyelése, kísérletek hóval-jéggel/
Január 4. hét: „Ez vagyok Én”- Testünk
Február 1-2 hét: „Bál, bál, maszkabál...” /télbúcsúztatása, jelmezbeöltözés, színek/

Február 3. hét: „Mesterségem címere...” /régi mesterségek/

Február 4. hét: „Csipp, csepp, csepereg...” /olvadás megfigyelése, időjárás változás, hajtás, ültetés/

Szól a tavasz: "itt vagyok!"

Március 1. hét: Kikelet /természet megfigyelése, árpavetés a határban/

Március 2. hét: „Jönnek a huszárok”

Március 3. hét: Víz Projekt

Március 4. hét: „Eresz alól fecske fia...”

Április 1-2 hét: Húsvét

Április 3. hét: „Beültettem kiskertemet...” Föld napja

Április 4. hét: Állatok projekt /házi állatok/

Május 1. hét: „Édesanyám virágosat álmodtam...”

Május 2-3 hét: Közlekedés

Május 4. hét. Zümmögő /méhek, méhészmunkája, rovarok, bogarak megfigyelése/

„Nyár, nyár, táncot jár a napsugár”

Június 1. hét: Ezt tanultam az oviban – Évzáró ünnepségek

Június 2. hét: Búcsúzunk az óvodától

Június 3. hét: „Tóparti...” /tóparti kirándulás, természet megfigyelése, vízi élővilág/

Június 4. hét: „Barangolunk...” /kirándulás, erdő, mező kincsei, búzagyűjtés/

Július 1. hét: Homokvár projekt

Július 2-4 hét: Hurra nyaralunk!” /nyári játékok/

14. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

14.1. A pedagógiai munka dokumentációi

Az óvodában használt kötelező nyomtatványok

- ✓ Felvételi előjegyzési napló
- ✓ Óvodai csoportnapló
- ✓ Felvételi mulasztási napló
- ✓ Óvodai törzskönyv
- ✓ Óvodai szakvélemény
- ✓ a gyermekek egyéni fejlődési naplója

14.2. A gyermekek fejlődésének mérése, értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja, amelyhez csoportonként tényfeltáró elemzés is társul. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus munkájának megfigyelésére épül, valamint az egyéni összegző mérés eredményeire.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesül. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Az óvodapedagógusok a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik, fejlődési naplót vezetnek minden gyermekről. Érzelmi-szociális, értelmi, beszéd mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzítik. November és május hónapban határoztuk meg a gyermekek mérését. Szükség szerint, de legalább félévenként a tapasztalatokat a csoportos óvodapedagógus megosztja a szülővel, a szülő számára javaslatot tesz az otthon elvégezhető feladatokra a fejlesztés folyamatosságának érdekében. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket háromhavonta értékeli az óvodapedagógus, és a szülővel megosztja a tapasztalatait. A szülő aláírásával igazolja, hogy megkapta a tájékoztatást. A csoportvezető óvodapedagógusok a dokumentáció elkészítését egymás között megosztva végzik.

Az intézményben az oviKRÉTA rendszerben rögzítjük a gyermekek mérésének, megfigyelésének eredményeit.

Az oviKRÉTA rendszer mellett amennyiben szükségét érezzük intézményünkben a gyermek mérés – értékelés során követjük az Óvodai Nevelés című szakmai folyóirat gondozásában megjelent Patyi Zoltánné: Az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése című kiadvány útmutatását.

Mozgás, Szocializáció, Értelmi képességek, Anyanyelvi képességek a 4 nagy terület, ahol méréseket végzünk, az alábbi részterületeken:

Mért területek.

- 3-4-éves korban:
 - fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
 - érzelmi, akarati képességek
 - motoros képességek
 - testséma. énkép
 - értelmi képességek
 - anyanyelvi képességek
- 4-5 éves korban:
 - motoros képességek: nagymozgások,, finommozgás
 - testséma
 - értelmi képességek
 - érzelmi, akarati képességek
 - szocializáció
 - anyanyelvi képességek
- 5-7 éves korban:
 - testi érettség, motoros képességek
 - értelmi képességek
 - érzelmi, akarati képességek
 - szocializációs képességek
 - anyanyelvi képességek

A méréseket az óvodapedagógusok évente 2 alkalommal végzik: novemberben és májusban
Az óvodát év közben megkezdő 2,5-3 éves gyerekek esetében a mérést az óvodába lépést követő két hónapon belül végezzük, abban az esetben, ha a gyermek betöltötte a 3. életévét.

15. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE

A gyermeki tevékenység megtervezésében az óvónők módszertani szabadsága érvényesül
A tanév elején felmérjük és rögzítjük a környezethez, az évszakhoz és a hagyományokhoz kapcsolódó élménykörök lehetőségeit.

A tevékenységek körét a négy évszak, és a népszokások, jeles napok, ünnepkörök köré szervezzük.

A nevelési tervben félévente tervezzük és háromhavonta értékeljük az egészséges életmód alakítását, az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelést és az anyanyelvi-, értelmi fejlesztést és nevelést, valamint a játék és munka értékelését.

A havi tematikus terv heti bontásban tartalmazza az óvodai élet tevékenységi formáit, annak értékelését (verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézi munka, mozgás, és a külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó tapasztalat és ismeretszerzés).

15.1. A fejlődés dokumentumai

A csoportok és az alkalmazott pedagógiák sajátosságaihoz igazodó tervezési és értékelési formák:

- Csoportnapló

- Fejlődési napló

Csoportnapló tartalmi elemei:

- A gyermekcsoport névsora és jele,
- Tanköteles korú gyermekek névsorát,
- Nemenkénti megosztást,
- Szakértői vélemények
- Gyermekek születésnapját,
- Fejlesztő és tehetségsegítő foglalkozásokban résztvevő gyermekeket,
- Gyermekjóléti adatokat,
- Hetirendet, napirendet,
- Óvó-védő szabályokat,
- Nevelési feladatok tervezését (félévente)
- Nevelési feladatok értékelését (háromhavonta)
- Szervezési feladatokat (félévente)
- Tervezett programokat (félévente)
- Havi tematikus terv, témahetek felbontásban,
- Havi terv értékelését, (szempontok: - tervezett tevékenységek megvalósítása, - az előzetes élmények szervezése, - differenciálás, - környezeti adottságok.)
- A csoportban tett hivatalos látogatásokat
- Feljegyzéseket a csoport életéről.

Fejlődési naplót tartalmazza:

- személyes adatokat,
- családlátogatás tapasztalatait,
- anamnézist
- Gyermekek fejlődését segítő megállapítások, intézkedéseket, az elért eredményt,
- A gyermek befogadásáról készült értékelést,
- óvodai mérőeszközt
- fejlesztési tervet
- tehetségbeazonosítást segítő mérőeszközt (5 éves korban)
- félévenkénti értékeléseket
- háromhavonkénti értékeléseket (h.h.h. gyermekeknél)
- tehetséggondozás eredményeit,
- fejlődés jellemzőit óvodáskor végén,
- egészségügyi szűrővizsgálatokat,
- testi fejlődést.

Pedagógus feladatai

- oviKRÉTA rendszer vezetése
- Csoportnapló, egyéni fejlődési napló, mulasztási napló naprakész vezetése.
- A tervezőmunkában érvényesül a komplexitás, a párhuzamos tevékenységek tervezése.
- A tervezésnél vegye figyelembe a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos feladatokat.
- A méréseket a meghatározott időben végezze.

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda és a mini bölcsőde kapcsolata

- ✓ Alapja az óvodapedagógusok és a kisgyermeknevelő egymás szakmai elismerésén alapuló együttműködés.
- ✓ A két intézményrendszer nevelési elveinek, szemléletének, valamint az erre épülő gyakorlatnak, a gyermekkép, a gyermekről vallott azonos gondolkodás miatt szükséges egységesen működnie
- ✓ A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentesebbé válik.

A kapcsolattartás formái

- ✓ A leendő kiscsoportos óvodapedagógus többszöri látogatása a mini bölcsődei csoportban, ismerkedés a leendő kiscsoportos bölcsődésekkel
- ✓ A mini bölcsődések részvétele az óvoda által szervezett eseményeken, programokon, rendezvényeken (gyermekelőadások, kirándulások, stb...)
- ✓ Az óvoda szervezésében megrendezett családi napokon a bölcsődés gyerekek és családjaik részvétele
- ✓ A bölcsődések és a kiscsoportosok kölcsönös látogatásai egymásnál, közös tevékenységek.

Az óvoda és a szülői ház kapcsolata

- ✓ A legfontosabb számunkra a családdal való jó kapcsolat kialakítása.
- ✓ Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek nevelését.
- ✓ Igyekszünk összhangot teremteni közös nevelési módszerek keresésével, segítséget, tanácsot adni nevelési problémák megoldásában.
- ✓ Kapcsolatunk tapintatra épül, a közös programok együttes tevékenységével mélyül.

A kapcsolattartás formái:

- ✓ *Fogadó órák:* Az óvodában dolgozó minden óvónőnek legyen egy állandó időpont, mikor a szülők négy szemközt találkozást igénylő problémák megbeszélésére kapnak lehetőséget.
- ✓ *Szülői értekezletek:* Ezen alkalmakkor a szülőket meg kell ismertetni az óvoda rendjével, elvárásaival, feladataival, de mód nyílik rá, hogy a szülők maguk is elmondhassák gondolataikat, kéréseiket, javaslataikat. Törekedni kell arra, hogy mindig jól kiválasztott, a szülők érdeklődését kiváltó téma kerüljön megvitatásra.
- ✓ *Családlátogatás:* Az óvónő évente egy alkalommal látogassák meg a csoportjukba járó gyermekek otthonát, átfogóbb képet kapva ezáltal a gyermek családi hátteréről.
- ✓ *Szülői szervezet:* Működésébe olyan szülőket érdemes bevonni, akik mind a többi szülővel, mind az óvónőkkel képesek közvetlen kapcsolatot teremteni és partnerként együttműködni. Az óvoda és a szervezet kölcsönösen segítse egymás munkáját. (Pl: rendezvények megszervezésében, ünnepi előkészületek munkálataiban stb.)
- ✓ *Eseti beszélgetések*

- ✓ *Közös ünnepségek, rendezvények*
- ✓ *A kapcsolattartás a személyes találkozásokon túl történhet telefonon, vagy email-ben.*

Kapcsolat a Mezőtárkányi Általános Iskolával

A főigazgató, az óvodapedagógusok rendszeres kapcsolatot tartanak a települési általános iskola igazgatójával, pedagógusaival. A kapcsolattartás célja az iskolába lépő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, szülői értekezlet.

Különös tekintettel az iskolára való felkészítés feladataira

- óvodások iskolával való ismerkedése
- ünnepségeken, szakmai programokon való kölcsönös részvétel
- a leendő tanító részvétele nagycsoportos szülői értekezleten
- volt óvodások utánkövetése
 - kölcsönös látogatások, közös tevékenységek (első osztályosok-nagycsoportosok)
 - leendő tanítónő látogatása, tevékenység kezdeményezése a nagycsoportban

Gyakoriság: nevelési évenként az iskolai beiratkozás előtt, illetve nevelési évenként az első félévet követően. Az óvoda biztosítja, hogy az iskola információit a szülők felé továbbítja.

Kapcsolat az intézmény orvosával, védőnőjével, szükség esetén a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézménnyel, valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek szakorvosával való kapcsolattartás

A kapcsolat tartalma: a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskola-egészségügyi feladatokat végző szervezet, a főigazgatóval egyeztetett rend szerint, együttműködve végzi a preventív munkát. A védőnő feladatkörébe tartozó feladatok egyeztetése. Az óvoda pedagógiai programját képező testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, a magatartási függőség, a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermeket, veszélyeztető bántalmazás megelőzése. Az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon tervezi meg a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, konzultáció, dokumentumelemzés, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi szakellátó intézmény szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális feladatellátás biztosítása.

Gyakoriság: nevelési évenként a hatályos jogszabályokban foglaltak alapján, illetve szükség szerint a gyermekek ellátása érdekében.

A Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Füzesabonyi Tagintézményével

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- a gyerekek -a szakszolgálat által biztosított utazó szakemberek által történő - fejlesztése,
- a főigazgató konzultációs kapcsolatot tarthat a szakszolgálat vezetőjével a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.
- BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítása

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve az óvodapedagógusok jelzése alapján szükség szerint.

A Heves Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságával

A kapcsolat tartalma:

- az intézmény kezdeményezi az SNI, vagy SNI gyanús gyermekek szakértői vizsgálatát/kontroll vizsgálatát
- az SNI gyermekek fejlesztéséhez szaktanácsadás kérése

A kapcsolattartás formája:

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- a főigazgató konzultációs kapcsolatot tarthat a szakértői bizottság vezetőjével a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.
- SNI feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítása

A kapcsolattartás gyakorisága: eseti, szükség esetén

***A Laskó Rima Menti Szociális Ellátó-és Gyermekjóléti Intézménnyel /helyben/
Füzesabony-Szihalom Szociális, Család és Gyermekjóléti Központtal /Füzesabony/
Heves Vármegyei Kormányhivatal Füzesabonyi Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi
Osztályával /Füzesabony/***

A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, érdekében a szociális segítő tevékenységének támogatása, esélyegyenlőség biztosítása, prevenció.

A kapcsolat formája, lehetséges módja:

- szükségletek megfogalmazása a Család és Gyermekjóléti Központtal megkötendő együttműködési megállapodás elkészítéséhez, a szociális segítő intézményi tevékenységéhez
- a szociális segítő tevékenységének támogatása az óvodában megszervezésre kerülő fogadóórán, esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken, szülői értekezleteken stb.
- jelzőrendszer működtetése, segítség kérése a szervezetektől ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermek védelme miatt ez indokolt,
- esetmegbeszélés - az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,
- közös intézkedési terv kidolgozása a hátrányos helyzet csökkentésére, prevenciójára,
- szülők tájékoztatása a szervezetek elérhetőségeiről valamint a szociális segítő intézményben való tartózkodásának időpontjáról, lehetővé téve a közvetlen megkeresését.

Gyakoriság: szükség szerint.

Fenntartóval, Mezőtárkány Község Önkormányzatával

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapidokumentumainak előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére
- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,

A kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan

- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése
- a település ünnepein, rendezvényein való részvétel
- az intézmény dolgozóinak önkéntes munkája a települési programok, rendezvények szervezésében, lebonyolításában

Gyakoriság: éves munkaterv és szükség szerint

Gyermek programokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat formája: intézményen belül, és lehetőség szerint intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

Gyakorisága: az adott nevelési évre szóló munkatervben meghatározva, vagy alkalmanként

Egyházakkal

A kapcsolat tartalma:

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan, szülői igény szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház és szülők bízhatnak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

Egri Pedagógiai Oktatási Központtal

Tartalma: A POK éves munkatervének, továbbképzési tervének, havi programterveinek megismerése, az érdeklődés szerinti részvétel biztosítása.

- A POK könyvtárának, médiatárának használata
- Megjelenő igény szerint szakmai segítség kérése
- Szaktanácsadás

Az Oktatási Hivatallal

A kapcsolattartás tartalma:

- A gyermek 6. életének betöltése után a tankötelezettség megkezdésének halasztását kizárólag egy alkalommal és egy nevelési évre kérelmezheti a szülő az Oktatási Hivataltól. Ha a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI), illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ilyenkor a szakértői véleményt az óvodában kell bemutatni, az óvoda pedig

annak alapján berögzíti az óvodában maradás tényét a köznevelés információs rendszerében (KIR).

- A kijelölt óvoda igazgatója a megküldött szakértői vélemény alapján értesíti a hivatalt, ha a gyermeket az óvodába nem írárták be.
- Oktatás-képzés igénybevétele (pl. diabéteszes gyermekek ellátása, stb aktualitásnak megfelelően).
- Minősítések, tanfelügyeleti ellenőrzések lebonyolítása.
- Digitális tartalmak elérése.

Gyakorisága: szükség szerint

Gézengúz Biztos Kezdet Gyerekház Mezőtárkány

A kapcsolattartás tartalma:

- Részvétel a Gyerekház által szervezett rendezvényeken
- Közös rendezvények, programok szervezése
- Kölcsönös tapasztalatcsere, tájékozódás az óvodába kerülő gyermekek fejlettségéről, családi háttéréről, különös tekintettel a HH és HHH helyzetű gyerekekre és családjaikra.
- Óvodapedagógusok, kisgyermeknevelő látogatása a gyerekházba - óvodakötelessé váló, valamint bölcsődébe jelentkező gyerekekkel és családjaikkal ismerkedés
- Részvétel a gyerekház által szervezett eszmegbeszéléseken
- A gyerekház által juttatott adományok felhasználása az óvodai/bölcsődei hétköznapiakban.

Gyakorisága: munkaterv szerint

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A közművelődési intézmények sajátos lehetőségeit tudatosan használja fel az óvónő a nevelőmunkában. Az óvodáskorú gyermekek nagy része ritkán, vagy egyáltalán nem jut el ezekbe az intézményekbe a családi nevelés keretein belül. Így az óvoda feladata, hogy megismertesse nevezett intézmények funkcióját a gyermekekkel, ezáltal közvetlen tapasztalathoz juttatja őket, valamint gazdagítja, színesíti tevékenységüket.

- a.) Könyvtár: A helyi könyvtár kiválóan alkalmas egy-egy irodalmi témájú foglalkozásmegtartására, mikor megismerhetik a gyermekek az intézmény működését is.
- b.) Művelődési Ház: A helyi Művelődési Házban tartott gyermekelőadásokat óvodánk eddig is rendszeresen látogatta, azt a hagyományt továbbra is ápolni kell. Ezentúl nagyobb óvodai rendezvények megrendezésére is alkalmas az intézmény.

Kapcsolat a Helyi Nemzetiségi Önkormányzattal

Az intézmény főigazgatója kapcsolatban áll a Mezőtárkányi Roma Nemzetiségi Települési Önkormányzat képviselőivel. Kölcsönösen tiszteljük és segítjük egymás munkáját. A képviselők meghívást kapnak az óvoda rendezvényeire. A szervezet amennyiben módjában áll anyagi eszközökkel segíti az intézményt tárgyi felszereltségének javítása érdekében, az

óvodapedagógusok pedig a nemzetiségi önkormányzat rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában önkéntesen részt vesznek.

Kapcsolat helyi civil szervezettel

A Mezőtárkányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület tevékenyen segíti az intézmény munkáját. Rendszeresen bemutatják eszközeiket, tevékenységüket, melyet a gyerekek nagy örömmel fogadnak.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- ✓ törvényi előírások változása
- ✓ egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata
- ✓ helyi szinten történő változások esetében

Legitimációs záradék

Intézmény OM - azonosítója: 202396	Készítette: Az intézmény nevelőtestületének közreműködésével Rektori Gyöngyike Ottília <i>főigazgató</i> <u>Ph</u>
Véleménynyilvánítás: Az Szülői Szervezet a Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjáról véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg. Oláh-Kása Mónika <i>szülői szervezet nevében</i>	Jóváhagyás: A Mezőtárkányi Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját Mezőtárkány Község Önkormányzat Képviselő – testülete.....határozatszámon jóváhagyta: Tóthné Szabó Anita <i>polgármester/fenntartó nevében</i> <u>Ph</u>
A dokumentum jellege: Nyilvános	Érvényes: 2024.09.01-től visszavonásig